№ 69 Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. פריז 20 גראשען Lodzer Tageblat

לאָדזער טאָגעבלאַט

21-טער יאָהרגאַנג | 20 marca 1928 r. | דינסטאָג, כ"ח אדר תרפ"ח | רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: פּיעטריקאָווער 18. פעלעפאָנען: פון רעדאַקציע 57, פון אַדמיניסטראַציע 47

נאָך קורצע און שווערע ליידען איז געשטאָרבען מיין ליבער מאַן, אונזער טייערער און אונפערגעסליכער פאָטער

ב"ע **מאיר זעליג (מאַקס) פיינבערג**
ב"ר צבי ז"ל

אין עלטער פון 68 יאָהר.

די לויה קומט פאַר היינט, דינסטאָג, ד. 20. מערץ ד. י. 12 אַ זייגער מיטאָג פון טרויער-הויז נאַרוטאָוויטשאַ 36, וועגען וואָס עס טיילט מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע פאַמיליע.

די מעבעל-פאַבריק „MEBLOPOL"

מאַכט בעקאַנט דער געעהרטער קונדשאַפט, אַז ס'איז געעפענט געוואָרען אַ פערקויף-שטעל אין

לאָדז, זשעלאַנאַ 6 טעל. 33-71

און בעזיצט אַ רייכען אויסוואַהל פון די מאָדערנסטע און פעלענאַנטסטע ביז די בעשיידענסטע

צימער-איינריכטונגען ווי אויך **איינצעלנע מעבעל-שטיקער**

רעיעלע בעהאַנדלונג. ..... לאַנגיעהריגע גאַראַנטיע. ..... די בעסטע בעדינגונגען.

בעקאַנטמאַכונג.

דערמיט מאַך איך בעקאַנט, אַז אין דער גאַס האָבען זיך בעוויזען פאַלשע וועקסלען מיט מיין אונטערשריפט. די בעזיצער פון וועקסלען פון מיין אויסשטעלונג אויף דער אָרט י. שמיגיטע (פירמע „ציעשוב") הערען העפליך געבעטען צו מעלדען זיך צו מיר אין פּערלויף פון 5 טעג אָבצונעמען דעם בייטראָג.

מיט אכטונג מ. נייבערג.
פּוטיטער און שטרימף-אויפאַרבעטונגען פּאַבאַרסקאַ 37.

אין 6 לעקציעס

לערן איך אויס **טאַנצען** אַנפענגער די נעמסטן, מאָדערנע טענץ אין מען פריוואַט-וואוינונג, אויף שעקיעוויטשאַ 16, פראָנט קרעשער שטעק.

מיט אכטונג באַלעט-מייסטער
ב. לעיבאָוויטש
בעט. אָפּמאַנגס-שטאָן טעגליך פון 11 אַזייגער פריה ביז 10 אָוונד.

פריוואַט טאַנץ-לעקציעס

מיט 15 לעקציעס קען זיך יעדער אייסלערנען שעהן טאַנצן אַלע גייעסטע מאָדערנסטע טענץ, מיט דעם לאַנגיעהריגען קאָנצעסיאָנירטען טאַנצלעהרער י. ד. מבינסקי, אין דער פריהצייט-וואוינונג קילינסקיעגאָ 15: (ווידזעווסקע), פראָנט 1 שטעק.

בעט. מיט גרינדליכע ערלערנונג גאַנץ-לעהרער
מיט אכטונג טאַנץ-לעהרער
י. דעמבינסקי, קילינסקיעגאָ 15.

Dr. med. A. Mazur

ספּעציעל-אַרצט פאַר אויערן, נאָז און האַלז-קראַנקע.
מיט אויך שטום און שטראָף-פּעהלער
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
חכמאַדניאַ 65
אייגענע אויך דורך פּיעטריק. 66) **טעל. 66-01**
נעמען אָן פון $12^1/_2$—$11^1/_2$ און פון 3—5 נאָכמ.

בעקאַנטמאַכונג.

דערמיט מאַך איך בעקאַנט, אַז איך האָב אויסגעקויפט אַלע אַרט **פלייש-אויסאַרבייטונגען** ווי אויך אַלע סאָרטען **עקספּאָרט-וואורשט**

כשר לפסח

טרוסקעגס, פעטע, סאַלאַמי, געפּעקעלטע, נערדיכערטע צונגען, ברוסט, געגזעגע ברוסט יעדען קוואַנטום

מיט געשטעלונגען קען מען זיך וענדען אין אַלגעמיינע פיליעס:

צענטראַלע: **פעטריקאָווער 25, טעל. 25-64**
פיליעס: **פעטריקאָווער 51, טעל. 19-85**
נאָוואַמיעסקאַ 34, טעל. 58-67
נאָוואַמיעסקאַ 13

ווי אויך אין מיין ספּעציעלן עקספּעדיציאָנס-ביורא **פעטריקאָווער 8, טעל. 27-68**

וואָס ליפערט יעדען קוואַנטום, אָנהויבענדיג פון 1 קילאָ פאַר גאַנץ פּוילען אין אַלע לענדער, ווי: אַרץ-ישראל, אַפריקאַ, אָנגלאַנד, דייטשלאַנד, פראַנקרייך, בעלגיען, שווייץ, רוסלאַנד, פינלאַנד, לעטלאַנד א. א.

מיט אכטונג **ס. דישקין, פעטריקאָווער 8.**

לטובת „לינת-אורחים" פעטריקאָווער 59.

היינט, דינסטאָג, ד. 20. מערץ 8 אָוונד קומט פאָר אין

קאַפע „צענטראַל", פעטריקאָווער 48

אַ געזעלשאַפט-אָוונד

לטובת „לינת-אורחים" פערבונדען מיט אַ אינטאַלטעריכע פראָגראַם.

נאָך 12 אַ זייגער **דאַנסינג,** דעם דערמאָנטען אָוונד בעהערען מיט אַ גאַסטראָל די בערימ. מיט אַ ספּעציעל פאַרגעברייטען רעפּערטואַר פון יוד. פאָלקס-לידער און אַנד. פיזערייזען.

בעט.: דער בופעט איז דאָך פערזען אין פערשידענע געטראַנקען, ליקערען און חמין. פלעשיג אָוונד-ברויט הערט אויפגעגעבען פון 8.30. אָרקעסטער אונטער דער לייטונג פון ה' KAROL ZELAZO

מיט פאָרטעפּיען Manrycy Szymkiewicz.

די פערוואַלטונג.

בילעטען צו באַקומען אין קאַפע „צענטראַל" פּיעטריק. 48, פּאַראַיינס-קאַנצעלאַריע פּיעטריק. 59 אַ גאַנצען טאָג.

אכטונג, לאָדז און פּראָווינץ!

דערמיט מאַך איך בעקאַנט, אַז צו די בעפאַרשטעהענדע יום-טובים האָבען מיר פערזען אונזער לאַגער מיט אַ גרויסען אויסוואַהל פון פערשידענע

ריוואָנעס,	טיש-דעקען,
כאַדגיקעס,	בעט-דעקען,
גאַרדינען,	קאַנטאָניערען,
שטאַרען,	פּאַרטיערען,
באַנע-פּאַנס,	גאַבאַלינס,
מעבעל-איבערצוג,	בראַמאַט א. ז. וו.

אַלעס צו די בילינסטע פּאַבריק-פּרייזען.

הורט! רעיעלע בעהאַנדלונג דעמיל! גוטע בעדינגונגען!

הויפּט-פערקויף פון פינסטער'ס כלוש-דעקען

F. Futerman

Piotrkowska 28, tel. 29-21

בעקאַנטמאַכונג.

דערמיט מאַך איך בעקאַנט, אַז אין דער גאַס האָבען זיך בעוויזען פאַלשע וועקסלען מיט מיין אונטערשריפט. די בעזיצער פון וועקסלען פון מיין אויסשטעלונג אויף דער אָרט י. שמיגיטע (פירמע „ציעשוב") הערען העפליך געבעטען צו מעלדען זיך צו מיר אין פּערלויף פון 5 טעג אָבצונעמען דעם בייטראָג.

מיט אכטונג מ. נייבערג.
פּוטיטער און שטרימף-אויפאַרבעטונגען פּאַבאַרסקאַ 37.

פריוואַט טאַנץ-לעקציעס

מיט 15 לעקציעס קען זיך יעדער אייסלערנען שעהן טאַנצן אַלע גייעסטע מאָדערנסטע טענץ, מיט דעם לאַנגיעהריגען קאָנצעסיאָנירטען טאַנצלעהרער י. ד. מבינסקי, אין דער פריהצייט-וואוינונג קילינסקיעגאָ 15: (ווידזעווסקע), פראָנט 1 שטעק.

בעט. מיט גרינדליכע ערלערנונג גאַנץ-לעהרער.
מיט אכטונג טאַנץ-לעהרער
י. דעמבינסקי, קילינסקיעגאָ 15.

צו דער חתונה פון אונזער פרענד

לייביל קאַץ

מיט פר"ל

דאָרא באַלבערמאַן

גראַטוליראָן מיר די עלטערן חיים באַלבערמאַן און פרוי אַ הערצליכען „מזל טוב" און דעם פאָר פיל גליק

שלמה און שוועסטער אידעס נאַלדבערג.

צו דער חתונה פון

פר"ל **דאָרא באַלבערמאַן**
מיט ה' **לייביל קאַץ**

ווינשען די עלטערן אַ הערצינען מז"ט און דעם יונגען פאָר פיל גליק און ציפרידענהייט

יעקב וואָלף רוסאָס און פרוי.

אויף יום-טוב, שבת און וואָך

קויפט נאָר ווין און סאַניאָס

„כרמל"

כשר לפסח.

כרמל-ווין איז געשמאַק, ריין, נאַטירלעך און בעסער פון די מעסיסטע אויסלענדישע ווינען.

כרמל-ווין איז „חוצרת הארץ" און יעדער וואָס פרינקט איהם שטיצט דעם אויסבוי פון ארץ ישראל.

כרמל-ווין איז געזונט און קראַפטיג און הערט צונגשרינען די חולאים אַלס גוטער הייל-מיטעל.

כרמל-ווין האָט די שוין-מאַרקע: 2 מרגלים שרעגען דעם „אשכול". אַלע „כרמל"-ווינען אָהן דער מאַרקע זענען פאַלש און שאַדען גישט פון ארץ ישראל.

אַלע וואָס האָבען זיך בעשטעלט אין די לויה און אָנגעגעבען דעם לעצטען כבוד אונזער חסנעליבטען און אונפערגעסליכען

נ"ע **ישעיה'** ב"ר מאיר דוב ז"ל

חאַראַנזשיצקי

בעזוגדערס די ה"ה מאַנדעלבוים, רעזניקאָוו און בערסאַל דריקען אויס דעם הערצליכסטען דאַנק

די פרוי, קינדער און פאַמיליע.

אויפפאַדערונג.

דערמיט פאָדערן מיר אויף אַלע פיעגלידער ווי אויך די יורשים און אַלמנות וואָס האָבען אַן אָנטייל צום „נאַשטשיני דוואָר" צו קומען היינט, דינסטאָג, ד. 20 מערץ 7 אַ זייגער אָוונד אין פּאַראַיינס-לאָקאַל, פּאַדזשעסקאַ 10

צו דער פערזאַמלונג

אויף וועלכער ס'וועט בעהאַנדעלט ווערן די אַקטועלע פראַגע ווי אַזוי צו רעגן לירען דעם חוב, וואָס „פון טאַפּאַניס" האָט געריכטליך אויפגעפאָדערט.

די דירעקציע:
(—) אהרן זאַזשעווסקי, (—) שמחה גראַנעס.

בעט.: די מיטגלידער, וועלכע וועלען גישט קומען צו דער פערזאַמלונג פערלירען געריכטליך זייער רעכט צום פאָל פון „נאַשטשיני דוואָר".

צו כאַנוכּעניע-פּרייזען!

לכבוד פסח!

פּרעזע **ווינער שטיהל** און **גאַלאַנטעריע-מעבעל**
פון גרעסטען ביז קלענסטען קוואַנטום פון די וועלט-בעריהמטע און אַלטסטע פירמע

Tow. Akc. Fabryki Mebli Giętych

„Wojciechów"

קען מען באַקומען נאָר בײַ דעם הויפּט-פערקויפער אויף לאָדז אין אומגעגעבענד

א. וו. שעראַקאָוויאַק, נאַפּיורקאָווסקי (רוג סילנ סקי) **44**
צופאַהר-טראַמוויי 17 און 4. צופאַהר-טראַמוויי 17 און 4.

צו כאַנוכּעניע-פּרייזען!

אימפּאזאנטע פּייערליכקייטן לכבוד דעם נאמענס־טאג פון מארשאל פילסודסקי אין וואַרשע [illegible] אנצעזן לאנד.

אינטערנאציאנאלער פרידענס־קאנגרעס אין וואַרשע.

וואַרשע (טעלעפאנוש) די געלטע פייערלעכקייטן אין וואַרשע לכבוד דעם נאמענס־טאג פון מארשאל פילסודסקי זענען אויסגעפאלן ווערד אומפאזאנט. די הויזער אין באלקאנען זענען געווען דעקאָרירט מיט טויזנטער פאנען און מיט בילדער פון מארשאל אויף די גאסען האט זיך געפונען א יום־טוב'דיגע שטימונג און אלע קערלעך זענען אנגערוקט געווארען פייערלעכע אמעסדיגונגען.

אפיציעלע נאמען־דאנקס און אויך פאנגשקעס אין דער מיניסטעריום אויף פלאצאצקי. אין דער אנוועזענהייט פון סנאטאר פאמיטאס פאנ'ם שטי פון דער זונדערהייט־מאלט פון רעגי־ראנטן קאמיסאריאט, ה' נישרזשעלסקי, רעפערענט פון דער יורישער פרעסע ה' שמוכבאס און א גרויסן עולם האט דער קאמאר מיט'ן לאר געווינען מה טובו אין אינגע קאפיטלער תהלים.

ראבינער פראָ. שאר האט געראלמען א פייערל־לע רעדע וועגן מארשאל פילסודסקי. פראָ. שאר האט אנגעהויבן מיט'ן פסוק פון דער תורה: „אדם כי יקריב מכם קרבן לד" און אנגעווענדט אויף דער מארשאל פילסודסקי האט זיך אריב געווען פאר'ן פאטערלאנד. דאס חארף רעגן אלס פנשפל פאר אלע בירגער אין לאנד.

די נאטעס־דעקס האט זיך געשריגען מיט'ן זעגען דעם נאציאנאלן חימן אין ארון עולם.

אין משך פון נאנצען טאג האט דער מארשאל פעסטכען נלמס־וואגשען פון אלע עקען לאנד אין פון די פוילישע סאלאניעס און אינלאנד.

א גאנצען טאג זענען אין פעסטערע געווארען אויפגעטאן פערשדענע דעקאציעס פון פאלטישע, געזעלשאפטלעכע אד וסולטורישע ארגאנזאציעס וועלכע האבען גראטולירט דעם מארשאל. עס זענען אויך אנוועזענד גנ־ד גנ־מאיסטערלעכע רעפראזענטן פון וואַרשע אד ואנדערע שטעט.

די דערעקטיע פון דער פוילישער מע־לעגראפען־אגענטור האט געשאלט אונטער פולמאכטן פון בעלוטערע, פעליעבעס און אנדערע ערטער.

פון נאנצען לאנד קומען אן ידיעות וועגען אומפאזאנטע פייערלעכקייטן. אין וולנער קאנט, למשל, האבען די פייע־לעכקייטן געדויערט צוויי טאג, זונטאג און מאנטאג. דאס זעלבע מעגן מעלדען אויך פון פוילען.

(וועגען די פייערלעכקייטן אין לאד, זעה זייט 4)

גאסען־קאמפען איז הימבורג

צוליב דער יאר־צייט פון דער פאריזער קאמונע.

בערלין, 19. מערץ (אסע) בעת די דעמאנסטראציעס לכבוד דער יאהר־צייט פון דער פאריזער קאמונע איז אויף די גאסען פון האמבורג געקומען צו א שטארקען קאמף פון די קאמוניסטען מיט די נאציאנאליסטישע „נשיובקעס". די פאליצי האט מיט גומעע שטעקענס צוריבען די קעמפענדע צדדים. 4 פערזאן זענען פערוואונדעט געווארען.

אינטערנאציאנאלער פרידענס־קאנגרעס אין וואַרשע.

וואַרשע (טעלעפאנוש) דעם 25 אפ־ריל ווערט אין וואַרשע געשפּאנט אינ־טערנאציאנאלער פרידענס־קאנגרעס, און וועלן 156 שם וועלען זיך בעמיה־לוגען א גרויסע צאהל רעלעגאטען פון אמעריקא און אמעריקא. דער קאנגרעס

דער יודישער געלעהרטער וואלף לאזא־סאו — פּראפעסאר פון קאזנער אוניווערזיטעט.

קאָזאנא. (י.ט.א.) דער פעקאנטער יודישער געלעהרטער, פּראָפ. וואלף לא־זארסאן, געווען פּראָפעסאָר פון קיעווער אוניווערזיטעט האט איבערגענומען די קאטעדער פון פסיכאלאגיע אין קאזנער אוניווערזיטעט.

פּראָפ. לאזארסאן נעמט אנ'אקטיוען אנטייל אין יודישען געזעלשאפטליכען לעבען און איז א ראשמאן אין קאזנער שטאט־ראט.

יוד. יונגערמאן נעמט זיך דאס לעבען, ווייל זיין מוטער איז געשטארבען.

לעמבערג. — אין לעמבערג רעדט מען פיל וועגען טראגישען וועלטשמ־מערד, וועלכען עס האט פרישע־צוואכט אויסגעזוכט א יודישער יונגערמאן פון טורקא, ווען ער האט זיך דערוואוסט הענגען טויט פון זיין מוטער.

די מעשה איז געווען אזא: אין טור־קא האט געוואוינט א אלמנה מיט'ן גע־מען חיה גייער. איהר מאן איז נאך מיט א לאנגער צייט צוריק געשטארבען און זי איז געבליבען א אלמנה מיט א קלען יונגעלע.

פון יאהרען לאנגער שווערער ארבייט איז די אלמנה קראנק געווארען. איהר 23־יאהריגער זוהן יצחק האט אנגעווענ־דעט כל־ערליי מיטלען, כדי אז ראטעווען זיין מוטער, וועלכע ער האט זעהר ליב געהאט.

איהר געזונדהייט־צושטאנד איז אבער ערגער געווארען. איהר זוהן האט זי דערום אנגעפיהרט אין לעמבערגער אל־געמיינעם שפיטאל, כדי זי דא אויפצו־ריהרען.

פרייטאג פריה איז דער יונגערמאן מעלענראביש געווען געווארען קיין לעמבערג, חיל זיין מוטער האט זיך שוין געפונען אין גסיסה.

עס איז שווער איבערצוגעבען אויפ'ן אויף שמיקער. די דאוערעס און בעאמ־טע האבען זוך דערשראקען און ארום־געלאפען אויפ'ן גאס. ווען ס'איז אנגעקו־מען פאליצאי, איז שוין קיין נישט גע־וועזען. מען האט אוהם אנגעהריבען נאל־יאנען אבער ער איז נעלם געווארען.

ווער האט נעכטען געוואוינען אויף דער מלוכה־לאטעריע?

15.000 זל. נומ. 89641.
10.000 זל. נומ. 67217 10781.
5.000 זל. 27841 38774 41508 103234 84266.
3.000 זל. נומ. 11631 46657.
2.000 זל. 37353 70343 80010 86367 19622.
1.000 זל. 14719 79702 80002 88677 41577 56573 57023 63589 64623 46833 68316 83570 86306 108481 103261 96675 87325 123938 117419 115435 109208 124813.

א אייד'לע טאט פון ה' אפעזבאך.

אינהאבער פונ'ם צענטראל־באד אויף זאכארניא 38.

1000 אומזיסטע בילעטען אויף שוויץ־בעדער וועלען פערטיילט ווערען אין אדמיניסטראציע פון „לאדזער מאגעבלאט".

אויף א טערשלאג פון ה' ע. חאמבורסקי וועגען געבען די טעגליכקייט א טייל פון די ערמעץ בעפעלקערונג בעקומען אומזיסטע בעדער לכבוד פסח, האט דער בעזיצער פון צענטראל־באד אויף זאכארניא־גאס ה' אפעזבאך אנגעגאנגען אויפ'ן טערשלאג און צוגעזאגט צו שענקען

1000 אומזיסטע שוויץ־בעדער פאר ארימע יודען.

די שוויץ־בעדער וועלען קאנען גענומען ווערען מאנטאג דעם 2־טען אפריל א נאנצען טאג פון 8 אין דער פרי ביז 6 אין אוונד אין צענטראל־באד אויף זאכארניא 38.

צו דעם צוועק האט ה' אפעזבאך איבערגעגעבען אין רשות פון דער אד־מיניסטראציע פון „לאדזער טאגעבלאט" 1000 בילעטען אויף שוויץ־בעדער און די בילעטען וועלען פון זונטאג ד. 25־טען מערץ ביז'ן 1־טען אפריל סערטמלט ווערען אין דער אדמיניסטראציע פון „לאדזער טאגעבלאט" אין די שעה'ן פון 10 א זייגער אין דער פרי ביז 6 א זייגער אוונד.

ווער עס וועט קומען וועט בעקומען א אומזיסטען בילעט אויף א שוויץ אין צענטראל־באד דארף די בעדער נעהמען מאנטאג דעם 2־טען אפריל אין צענטראל־באד אויף זאכארניא 38 אין פאלגענדע רעהע:

אויף די בילעטען פון נומער	1	ביז	100	— פון	8	ביז 9 פרית
„ „ „ „	100	„	200	— „	9	„ 10 „
„ „ „ „	200	„	300	— „	10	„ 11 „
„ „ „ „	300	„	400	— „	11	„ 12 „
„ „ „ „	400	„	500	— „	12	„ 1 מיטאג
„ „ „ „	500	„	600	— „	1	„ 2 „
„ „ „ „	600	„	700	— „	2	„ 3 נאכ.
„ „ „ „	700	„	800	— „	3	„ 4 „
„ „ „ „	800	„	900	— „	4	„ 5 „
„ „ „ „	900	„	1000	— „	5	„ 6 „

בעמערקונג: די בעקומענע בילעטען דיגען נאר מאנטאג דעם 2־טען אפריל נאר אין דער בעשטימטער שעה ווי ס'ווערט אויבען אנגעזייגט, אין געגענסאל פערלירען די בילעטען זייער גילטיגקייט.

אלעמען איז בעקאנט, ווי שווער ס'קומט אן דעם אריבען יודען צוצו־גרייטען דעם יום־טוב פסח, ווי שווער עס קומט אן בי הענטיגע צייט יעדע קלייניגקייט און איינע פון די הויפט־זאכען פאר פסח איז אויפצורוימען די שטוב און אלען זיך ברענגען אין ארדנונג, וואס ס'איז היכטיג און געוואוג־שען הן צוליב דער הייליגקייט פון יום־טוב און הן צוליב היגיענישע טעמים.

ארגאנעמענדיג זיך א בטשעל פון אייגענטימער פון צענטראל־באד (זא־כארניא 38) ה' אפעזבאך, האט האט געשפענדעט 1000 אומזיסטע שוויץ־בעדער פאר ארימע יודען, האט דער זייף־פאבריקאנט ה' ה. מאנטראוויטש, זאכארניא 35 געשפענדעט פון זיין זייט 1000 שטיקלעך זייף פאר די יודען, וואס וועלען בעקומען די אומזיסטע שוויץ־בעדער אין צענטראל־באד.

די 1000 שטיקלעך זייף האט ה' קאנטראקטיט איבערגעגעבען אין רשות פון אייגענטימער פון צענטראל־באד ה' אפעזבאך און בייט ארבייטען אין שוויץ־באד, וועט יעדער, וואס וועט האבען א אומזיסטען בילעט אויך בעקומען א שטיקעל זייף אומזיסט.

יוביל־יאביגער פולק. מיזיס

בעשאנקען געווארען מיט'ן ארדען „זלאטי קשיש זאסלוגי".

וואַרשע (טעלעפאנוש) דער אויבער ראבינער פולקאווניק מיזיס און בע־שענקען געווארען מיט'ן ארדען „זלאטי קשיש זאסלוגי" פאר זיינע פערדינס־טען לטובת דעם פאטערלאנד.

יוסטיץ־מיניסטער מיישטאוויטש זאל בעזיטימט ווערען אלס ווילנער וואיעוואדע.

וואַרשע. (טעלעפאנוש) אין די פאליטישע קרייזען האבען זיך פערשפּרייט גלאנגען, אז דער יוסטיץ־מיניסטער מיישטאוויטש זאל אראָב אין דיציפּיץ און בעשטימט ווערען אלס וואיעוואדע אין ווילנע.

א יוד קומט בייטען א טויט־שיין אין דער קהלה

און מאכט אן אין קהלה־שטיבעל א מורא'דיגען פאנראם.

אזא מעשה האט זיך געכטען פערלאפען אין וואַרשע.

וואַרשע (טעלעפאנוש) זונטאג פ־טאג אין דער בית־עולם פאמיטע פון דער יורישער קהלה אויף ולשראטע־מסא געקומען א געוויסער אליהו קוטש מיט געפארטס, אז מ'זאל אהם ארויס־נעבען א בעשטעטיגונג פון דער ארטל־געפיהרטער לויט פון זיין סרובר נוטל קוטש.

די בעאמטע האבען אנהם ערקלערט, אז די בעשטעטיגונג האט ער בעקומען אז ערשט אין א פאר טעג ארום. געלטען 10 פרה אין ער נאלאמאל געקומען אין דער קהלה אז ונשפּארט דעם דאקט־מעכט. ווען דער בעאמטער האט אהם ערקלערט, אז ער קען אנרם ערשט בע־קומען 2 נאלאמאנ, אין קוטש כאוואר געוואלדיג אויפגערעגט און מיט אזן שפרונג און ער שיין שטאנען אויף יע־נער זייט פאריר אז אנגעהויבען ברע־לען אלץ וואס אין אהם נעקומען אנ־

זאל פילהארמאניע נאר־טאוויטש — 20.

נאסטראלען פון די בעליבטע לאדזער ארטיסטען

חנה לערנער, דוד זיידערמאן

היינט דינסטאג, דעם 20־טען 9 אוונד

גרויסע פאפילערע פארשטעלונג

פון 1 ביז 2,50

דער שטארקסטער שלאגער וואס איז געשפּילט געווארען אין אמעריקע

איז נאמען פון גאט

לעבענסבילד אין 3 אקטען מיט געזאנג און טענץ פון שטיינבערג, רעזשי ד. זיידערמאן. הויפטראלען יהושיעלע חנה לערנער, יצחק ד. זיידערמאן און די שענסטע געזאנגס־נומערן ווערען געזונגען אין דער פיעסע קיפלע „זיי מיר מוחל געשענען" געזונגען פון חנה לערנער, „הבדיל" פון קאמפעז. זילבערע אראנזשירט פון זעלמאן הערש געזונגען פון דוד זיידערמאן מיט'ן כאר. דער שלאגער־נומער „שטיין, שטיין" ליידינגס־נומער געזונגען פון ד. זיידערמאן.

מ'נעמט אויטאָבוס פון טאנץ־מייסטער ב. לייבאוויטש.

גע'שעפטס־פיהרער בעזמאן. ביהנע־לייטער: כמאר־אזסקי. מוזיק. לייטונג ל. זעלמאן.

ווערען אויף ארץ פארשטעלונגען צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע.

א אייד'לע טאט פון ה' אפעזבאך.

אינהאבער פונ'ם צענטראל־באד אויף זאכארניא 38.

1000 אומזיסטע בילעטען אויף שוויץ־בעדער וועלען פערטיילט ווערען אין אדמיניסטראציע פון „לאדזער מאגעבלאט".

אויף א טערשלאג פון ה' ע. חאמבורסקי וועגען געבען די טעגליכקייט א טייל פון די ארמע בעפעלקערונג בעקומען אומזיסטע בעדער לכבוד פסח, האט דער בעזיצער פון צענטראל־באד אויף זאכארניא־גאס ה' אפעזבאך אנגעגאנגען אויפ'ן טערשלאג און צוגעזאגט צו שענקען

1000 אומזיסטע שוויץ־בעדער פאר ארימע יודען.

די שוויץ־בעדער וועלען קאנען גענומען ווערען מאנטאג דעם 2־טען אפריל א נאנצען טאג פון 8 אין דער פרי ביז 6 אין אוונד אין צענטראל־באד אויף זאכארניא 38.

צו דעם צוועק האט ה' אפעזבאך איבערגעגעבען אין רשות פון דער אד־מיניסטראציע פון „לאדזער טאגעבלאט" 1000 בילעטען אויף שוויץ־בעדער און די בילעטען וועלען פון זונטאג ד. 25־טען מערץ ביז'ן 1־טען אפריל סערטמלט ווערען אין דער אדמיניסטראציע פון „לאדזער טאגעבלאט" אין די שעה'ן פון 10 א זייגער אין דער פרי ביז 6 א זייגער אוונד.

ווער עס וועט קומען וועט בעקומען א אומזיסטען בילעט אויף א שוויץ אין צענטראל־באד דארף די בעדער נעהמען מאנטאג דעם 2־טען אפריל אין צענטראל־באד אויף זאכארניא 38 אין פאלגענדע רעהע:

אויף די בילעטען פון נומער	1	ביז	100	— פון	8	ביז 9 פרית
„ „ „ „	100	„	200	— „	9	„ 10 „
„ „ „ „	200	„	300	— „	10	„ 11 „
„ „ „ „	300	„	400	— „	11	„ 12 „
„ „ „ „	400	„	500	— „	12	„ 1 מיטאג
„ „ „ „	500	„	600	— „	1	„ 2 „
„ „ „ „	600	„	700	— „	2	„ 3 נאכ.
„ „ „ „	700	„	800	— „	3	„ 4 „
„ „ „ „	800	„	900	— „	4	„ 5 „
„ „ „ „	900	„	1000	— „	5	„ 6 „

בעמערקונג: די בעקומענע בילעטען דיגען נאר מאנטאג דעם 2־טען אפריל נאר אין דער בעשטימטער שעה ווי ס'ווערט אויבען אנגעזייגט, אין געגענסאל פערלירען די בילעטען זייער גילטיגקייט.

אלעמען איז בעקאנט, ווי שווער ס'קומט אן דעם אריבען יודען צוצו־גרייטען דעם יום־טוב פסח, ווי שווער עס קומט אן בי הענטיגע צייט יעדע קלייניגקייט און איינע פון די הויפט־זאכען פאר פסח איז אויפצורוימען די שטוב און אלען זיך ברענגען אין ארדנונג, וואס ס'איז היכטיג און געוואוג־שען הן צוליב דער הייליגקייט פון יום־טוב און הן צוליב היגיענישע טעמים.

ארגאנעמענדיג זיך א בטשעל פון אייגענטימער פון צענטראל־באד (זא־כארניא 38) ה' אפעזבאך, האט האט געשפענדעט 1000 אומזיסטע שוויץ־בעדער פאר ארימע יודען, האט דער זייף־פאבריקאנט ה' ה. מאנטראוויטש, זאכארניא 35 געשפענדעט פון זיין זייט 1000 שטיקלעך זייף פאר די יודען, וואס וועלען בעקומען די אומזיסטע שוויץ־בעדער אין צענטראל־באד.

די 1000 שטיקלעך זייף האט ה' קאנטראקטיט איבערגעגעבען אין רשות פון אייגענטימער פון צענטראל־באד ה' אפעזבאך און בייט ארבייטען אין שוויץ־באד, וועט יעדער, וואס וועט האבען א אומזיסטען בילעט אויך בעקומען א שטיקעל זייף אומזיסט.

גאנץ לאדז

קומט מארגען אויף

יואל מאסטבוימס יובילעום

בילעטען ביי דער קאסע פון פילהארמאניע.

Dr. Wołkowyski

זאכארניא 38 (צענטראל־באד) 19 טעל. 37־37

ספּעציאל־ארצט פאר הויט און וועניריש

קרענקהייטען און מענער־שוועכע

אינטענסיוו לונג מיט קוואַרץ־שטראהלען

נעמט אן פון 1—2 און 4—8. פרויען פון 4—5

ספּעציאל וועניריש־אינער.

Dr. med S. Neumark

Moniuszki 5, (פאסטאוו־מייער)

Telef. 70-50 טעלע.

ספּעציאל־ארצט

פאר הויט, האר־ און וועניריש־קראנקהייטען

אנהאנדלונג מיט רענטגען־שטראהלען.

נעמט אן פון 11 ביז 1 און פון 7—8,

פרויען פון 3 ביז 4 נאכמיטאג

ליבה־ווו שפאר־קאסע

פאר דער ארבייטענדער אינטעליגענץ איז לאדז

שיענקיעוויטשא 3/5.

זונטאג, ד. 25 מערץ ד.י. 8 א זייגער אויבנד קומט מאר אין אינזער לאקאל

די יעהרליכע

גענעראל־פערזאמלונג

מיט פאלגענדער טאג־אָרדנונג: 1) ערעפנונג 2) וואהלען פון א פּרעזיצער און פרעזידיום 3) עפּיזאָדישע־בעריכט 4) וכוחים 5) ענדערען די סטאטוטען 6) וואהלען פון א נייער פערוואלטונג און אויפזיכטס־ראט.

די פערוואלטונג.

די ערשטע און עלטעסטע לאדזער

מעהד און ווייזן־פאבריק

פון ש. ווישליצקי

פיעטריקאווער 10, (אין הויף לינקס)

עמפעהלט אויף פסח אין גרויסען אויסוואהל מעהד און ווייזן בעסטע קוואליטעט

צו קאנקורענץ־פרייזען

פאר סוחרים א גרויסער ראבאט.

טאלאנען אויף קויהלעו־שטיצע ווערט געשיקט אהיים.

אדוואָקאטען־שטאב ביי דער קהלה.

(ג) געלטען און פאר־גשקוטען א זו־צוגב פון דער קאמיסיע פאר סאציאלער הילף בי דער קהלה.

עס איז בעשלאסען געווארען און משך פון דער הינטערער וואר פאנאנדערגיש־קעז צו אלע נייטבערפטיגע, וואס האבען זיך רענטסטערט, פאלאגען אויף פיהלען.

מ'זעהען אויך געגומען געווארען אין אלע שלעכטע צעהרלונג בוטעס וועגען רלבטענערער שטיצע פאר ארומשלעפט אין קרענקען.

די סאציאלע הילפס־קאמיסיע האט אויך בעשלאסען אין דער נאהענסטער צייט צו ארגאנזירען בי דער קהלה א שטאב פון אדוואקאטען, וואס זאלען בע־דינען די לאדזער יורישע בעשלעכטערונג מיט יורישע עצות אויף אלע געבוטען. דער אפעראל פאר א בעזוך בי די פרלה ארוואקאטען וועט זיין סך־הכל 50 גראש שען.

דער יאהרטאג פון מארשאל פילסודסקי

אין אנדערע שטעדטען פון פוילען.

קראקא. די פאטריאטישע הילפס־קאמיטעט האט אויך בעשלאסען אין דער נאהענסטער צייט צו ארגאנזירען בי דער קהלה א שטאב פון ארוואקאטען, וואס זאלען בע־דינען די לאדזער יורישע בעשלעכטערונג מיט יורישע עצות אויף אלע געבוטען. דער אפעראל פאר א בעזוך בי די פרלה ארוואקאטען וועט זיין סך־הכל 50 גראש שען.

ליבה־ווו שפאר־קאסע

פאר דער ארבייטענדער אינטעליגענץ איז לאדז

שיענקיעוויטשא 3/5.

זונטאג, ד. 25 מערץ ד.י. 8 א זייגער אויבנד קומט מאר אין אינזער לאקאל

די יעהרליכע

גענעראל־פערזאמלונג

מיט פאלגענדער טאג־אָרדנונג: 1) ערעפנונג 2) וואהלען פון א פּרעזיצער און פרעזידיום 3) עפּיזאָדישע־בעריכט 4) וכוחים 5) ענדערען די סטאטוטען 6) וואהלען פון א נייער פערוואלטונג און אויפזיכטס־ראט.

די פערוואלטונג.

נאנץ לאדז

קומט מארגען אויף

יואל מאסטבוימס יובילעום

בילעטען ביי דער קאסע פון פילהארמאניע.

לאָדזער טאַגעבלאַט

דער רעדאַקטאָר געמט-אָן פון 6 ביז 7 אין אָוונט.
נישט בעשטעלטע מאַנוסקריפּטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

אדרעס: „Lodzer Tageblat“, Łódź, Piotrkowska 16, Skrz. poczt. 16
טעלעפאָנען: פון רעדאַקציע 57. אדמיניסטראַציע 47.

צו שטאַרקער אפּטימיזם איז אמת געפעהרליך.

משמעות, אַז די דיפּלאָמאַטיע האָט זיך איינגעבירגערט אויך אין דער ווירט-שאַפט און האלט שוין ביים פערנעהמען דעם אויבען-אָן אין דעם „על שלשה דברים“. עס איז אין דער מאָדע צו רעדען בלשון סגי-נהור, אַז דער צוהערער זאָל שמעקן זערבליפט און פער'חדוש'ט פאר די שפּתים־ווערטער און גאַרנישט פערשטעהן.

אזא רושם מאַכען די צחן-א-צאָהל אַנקעטעס, מיינונגען און צייטונגס-אַרטיק-לען, וואו עס האָבען זיך אַרויסגעזאָגט די אויטאָריטעטע עקאָנאָמיסטען, מיניסטאָרען און לעצטענס אויך דיוזעי, דער אמעריקאַנער ראַטס-געבער ביים „באַנק פּאָלסקי“ — אין דער פראַגע פון אונזער פּאַסיווען האנדעלס-בילאַנס.

עס האַנדעלט זיך אין דעם, צי איז דער האַנדעלס-בילאַנס, ד. ה. דער רע-זולטאַט פון געגענזייטיגען סחורות-אויסטויש מיט אַנדערע לענדער, וואָס איז, אגב גאָר א טייל פונ'ם צאָהלונגס-בילאַנס, דעציזירענד פאַר דער געשטאַלטונג פון דער גאַנצער עקאָנאָמישער קאָניונקטור אין לאַנד? צי בעדראָהט נישט דער פּאַסיווער סטאַטוס דעם געלד- און וואַלוטע-בעשטאַנד?

די אָפּטימיסטען, און צו זיי בעהערט אויך דיוזעי, בערופען זיך אויף דעם, אַז עס איז שטאַרק געשטיגען דער פּראָדוקטיווער אימפּאָרט פון מאַשינען, רויה-שטאָפען, און אינוועסטיציע-מאַטעריאַלען. דאָס מוז אין רעזולטאַט ברענגען צו אַנ'-אינטענסיפיקאַציע פון דער אינדוסטריע און וואוקס פון די הכנסות; דער געגנער-בער צד לייקענט דאָס נישט, אבער ער טענה'ט, אַז דאָס אַלץ קומט דאָך ערשט אין א צייט אַרום און ביז דאַן מוז מען די חובות שוין לאַנג האָבען רעגולירט, ווייל מיר בעניצען נישט פון קיין לענגערען קרעדיט ביי'ם אויסלענדער, וואָס זאָל אונז געבען די מעגליכקייט אינצווישען צו אַמאָרטיזירען כאָטש טיילוויז די אינ-וועסטיציעס.

אמת, מיר בעזיצען גאַטירליכע רייכטימער, אַבער מיר האָבען נישט קיין קאַ-פּיטאַלען צו עקספּלואַטירען זיי אין דער געהעריגער מאָס. די וואַלוטע-זאַפּאַסען, וואָס די בעפעלקערונג האָט געהאַט, זענען אין גרעסטען טייל שוין לאַנג אַרויסגע-פיהרט געוואָרען אַלס דעקונג פאַר די אימפּאָרטירטע סחורות, אָדער לאַקירט אין די אויסלענדישע בענק. אזוי, אַז דער צאָהלונגס-בילאַנס איז שטאַרק בעשוועהרט.

אויך דיוזעי פערמאַכט נישט די אויגען פאַר דער געפאַהר, וואָס שטעקט אין א צו שטאַרקען אימפּאָרט. ער זאָגט דאָך אַליין, אַז „די רעגירונג און די געזעלשאַפט וועלען מוזען פינאַנסירען דעם פּאַסיווען האַנדעלס-בילאַנס מיט'ן תנאי, אַז זייער אויסלענדישער קרעדיט וועט זיין א געזונדענער“. און ווייטער — „דער פּאָסיוו וועט קאָנען געדעקט ווערען אַהן א געפאַהר פאַר דער סטאַביליזירטער וואַלוטע נור דעמאָלט, אויב עס וועט זיך האַלטען אין מעסיגע גרעניצען“. אַנשטאָט אַבער אַנצוווייזען, אויף וויפיל אונזער קרעדיט איז געוואַקסען אין אויסלאַנד, די שאַנסען צו בעקומען נייע הלוואות, אין וואָס פאַר א גרעניצען איינזער האַנדעלס-פּאַסיוו קאָן זיך בעוועגען, ווי עס בעשטאַלטעט זיך אונזער צאָהלונגס-בילאַנס, בעגע-נוגענט זיך דיוזעי מיט דער פּעסטשטעלונג פון איינינע עקאָנאָמישע אַקסיאָמען, וואָס קיינער ביישטרייט נישט.

אין א פּאַסיוו פון 5 מיט א האַלבען מיליאָן דאָלאַר מאָנאַטליך שטעלט, צי נישט? אין אונזער צאָהלונגס-בילאַנס מעהיג צו דעקען דעם מינוס? דאָס זענען פראַגען, אויף וועלכער די געזעלשאַפט ערוואַרט אַנ'ענטפער.

אמת, לעצטענס מערקט זיך אַפילו א צופלוס פון פרישע קאַפּיטאַלען, אַבער מען דאַרף וואָרענען פאַר א איבערגעטריבענעם אָפּטימיזם, און אַלס אַזעלכען האַל-טען מיר אויך דיוזעי'ס בעריכט.

דיוזעי איז טאַקי א גרויסער עקאָנאָמיסט, אַבער נישט קיין קלענערער דיפּ-לאָמאַט. און אויב עס איז א ביסעל א אונזין צו זאָגען וועגען איהם, אַז „אַפּטי-מימוס יסט נאַקעטע פורכט“, דאַך דאַרפען מיר זיין פאָרזיכטיג און הערען די עצות פון די רעגירענדע ספערן, וועלכע שטיצען זיך טאַקי אויף דיוזעי, און אַרויס-פיהרען נאָר דאָס נויטווענדיגסטע און רענטאַבעלע.

די דיפּלאָמאַטישע שפּראַך האָט טאַקי דערפיהרט דערצו, אַז אין דער זעל-בער צייט און פון איין זעלבען מאַן האָבען מיר געהערט צוויי געגענגעזעצטע מיינונגען — עס זוכט ער אַ רעטונג פאר'ן האַנדעלס-פּאַסיוו אין א פערגרעסערטען קרעדיט, און אַט ערקלערט ער, אַז א האַנדעלס-פּאַסיוו איז גאָר א גליק פאר'ן לאַנד.

מיר האַלטען, אַז די בעסטע דיפּלאָמאַטיע איז דער אמת!

כ׳אַג. ש. בוניו.

א מיטינג וועגען א יודישער רעפּובליק אין א קייזערליכען פאַלאַץ.

פאַרוואָס עפּיס בירא-בידזשאַן און נישט פאַלעסטינא?

פון א בריף פון לענינגראַד אין „עמעס“ ציטירען מיר איינינע שטעלען וועגען דער אַקציע פאַר בירא-בידזשאַן:

דער מיטינג קומט פאָר אין גרויסען זאַל פון אַרבייטס-פאַלאַץ, — געוועזענער פאַלאַץ פון דער געוועזענער גרויספירשטין קסעניא אַלעקסאַנדראָוונא.

אַכט א זייגער. דער זאַל איז שוין געפּאַקט און עס האַלט נאָך אַלץ אין שטראָמען, עולם האַלט אין איין צוקומען. עס שטעהען רעדלעך, מען שמועסט מען טיילט זיך מיט „געשיכטליכע“ רעיונות: א געוועזענער קייזערליכער פאַלאַץ — איצט קומט דאָ פאָר א מיטינג וועגען יודישער ערד-איינאָרדנונג. ביי אייך, אין מאָסקווע, איז מען שוין צו אַזעלכע זאַכען געוואוינט, און עס רופט שוין נישט אַרויס קיין חידוש-נפלאות, אַבער ביי אונז, אין לענינגראַד, לעבט דער ברייטער יודישער עולם צום ערשטען מאָל איבער אַזעלכע געהויבענע סאָציאַל-יודישע שטימונגען.

— מען זאָגט — א יודישע רעפּובליק בעהט מען שאַפען, א פּאָליטישע.

— און געקומען רעדען דערפון, זאָגט מען, איז דער, וואָס איז געווען דער ערשטער יודישער קאָמיסאַר.

— א פיינער זאַל — די „קניאַגיניע“ עלית השלום וועט דאַרפען געהויס ליידען חיבוט-הקבר.

א. אַז. וו., א. ד. גל.

ענדליך בעווייזט זיך אויף דער טרי-בונע. דער פאָרזיצער פון „לענגעזערד“ פּעטראָוו — פּעקעלאָווסקי און ערקלערט די פערזאַמלונג פאַר געעפענט. דימאַנ-שטיין בעקומט דאָס וואָרט צו א פאָרטראַג וועגען דער יודישער ערד-איינאָרדנונג איבערהויפּט און דעם בירא-בידזשאַנער ראַיאָן בפרט. ער וויקעלט פונאַנדער פאר'ן עולם א ברייט בילד פון דער איבערבוי-אַרבייט אין דער יודישער סביבה.

און אין דער זעלבער צייט שטראָמען צום פּרעזידיום צעטלעך — א מבול צעט-לעך! וועגען וואָס? צוויי קאַטעגאָריעס פראַגען:

איין קאַטעגאָריע פאָדערט אויספיהר-ליכע אינפאָרמאַציע וועגען דעם בירא-בידזשאַנער ראַיאָן, וועגען זיינע נאַטור-היסטאָרישע, עקאָנאָמישע, דעמאָגראַפישע און אַנד. בעדינגונגען, וויפיל קאָסט דאָס איבערפאָהרען אַהין, וויפיל דאַרף עס נעהמען, וויפיל קאָסט איינאָרדנען א פאַמיליע, וואו וועט מען נעמען מיטלען — און ענליכע זאַכליכע, גוט-מיינענדיגע פראַגען.

די צווייטע קאַטעגאָריע — ציוניסטיש-פאַלעסטינישע. פאַרוואָס עפּעס בירא-בידזשאַן און נישט פאַלעסטינא? פאַר-וואָס איז ציוניזם און פּועלי-ציוניזם טריף — און פּראָפּאַגאַנדירען בירא-בידזשאַן מעג מען?

און א רייה צעטלעך, וואָס פאָדערן, מ'זאָל צום עולם רעדען יודיש, וואָס פערלאַנגען, אַז די אַנוועזענדע יודישע שרייבער און דיכטער זאָלען זיך אויך אַרויסזאָגען.

דער צווייטער, קאַמענשטאַן, רעדט יודיש.

דימאַנשטיין פערנעמט ווידער די רעד-נער-טריבונע צו ענטפערען אויף די צעט-טעלעך.

— פאַרוואָס עפּיס בירא-בידזשאַן און נישט פאַלעסטינא?

— אדרבא, פאַלעסטינא אויך, נאָר א סאָוויעטישע, ווייל נאָר דאַן וועט דאָרט מעגליך זיין א פרידליך צוזאַמענלעבען צווישען דער אַראַבישער מעהרהייט און דער יודישער מעהרהייט.

ליטוואַקאָוו האַלט דאַן א קורץ וואָרט.

גאָדינער דעקלאַרירט אין נאָמען פון די יודישע שרייבער די בעוויליגונג פאר'ן בירא-בידזשאַנער ראַיאָן.

מאַך לעגט פאָר א רעזאָלוציע פאַר דעם בעשלוס פון „קאָמערד“. דער גרוי-סער עולם שטימט פאַר איינשטימיג.

כאַריק ליינט קאַפּיטלען פון זיין פּאָעמע „ברויט“, קושנירעוו לייענט איי-ניגע לידער זיינע.

דער מיטינג האָט געמאַכט א קאָלאָ-סאַלען רושם אינ'ם יודישען לענינגראַד.

דעם 23-טען פעברואַר זענען פאָרגע-קומען נאָך צוויי שמחות: א מענדעלע-אָוונט אין יודישען אַרבייטער-קלוב און חבריש „גלפופל עיי“ פאַר צוזאַמענשלוס צווישען די אַרבייטער, די געקומענע געסט און דער אומפּאַרטייאישער אינטע-ליגענץ, וואָס אַרבעט דער עיקר אין „געזערד“.

דעם אָוונד עפענט מאַך מיט א קורץ וואָרט וועגען דעם זין פון די מענדעלע-פייערונגען. ליטוואַקאָוו האַלט א קורצען פאָרטראַג וועגען מענדעלע'ס שאַפונגען; דערנאָך טרעטען אַרויס די שריפטשטעלער גאָדינער, דאַניעל, כאַריק און קושנירעוו.

געשפּילט האָבען מילנער און קיסעל-האָף.

—=0=—

דער יודישער חורבן אין בעסאַראַביען.

מ'האָט געוואָלט פאַבריצירען טעקסטיל-סחורות, אָבער מ'האָט זיך נישט איינגעגעבען.

(א בריף פון קישינעוו).

מיט א יאָהר 6–7 צוריק האָט פאַר דער אויסערליכער וועלט, בעסאַראַביען אויסגעזעהן ווי א לאַנד, וואָס האָט שוין ליקווידירט די גרויסינקע רעשטען פון דער מלחמה. און אין די יאָהרען 1920 —1921 איז זי אַפילו פערוואַנדעלט גע-וואָרען אין א עיר מקלט פאַר די אַנט-לאָפענע, ווער פון די פּאָגראָמען אין אוקראַינע און ווער פון דער רעוואָלוציע אין רוסלאַנד.

די גרעסטע צאָהל הייפלינגע האָבען בעטראַכט בעסאַראַביען בלויז אַלס טראַנ-זיט-פּונקט, פון וועלכען מ'האָט פריהער-שפּעטער פאָהרען קיין אַמעריקא, אַבער דאָך האָט א גאַנץ בעדייטענדע צאָהל פון זיי געהאַט בדעה צו פערבלייבען אין בעסאַראַביען און זיך בעשעפטיגען מיט א מסחר וועניגער פּראָדוקטיווער פּראָ-פעסיע.

חוץ דעם האָט מען צו יענער צייט געקענט מערקען נאָך א וויכטיגע ער-שיינונג: א סך אַלט-איינגעזעסענע, אין אַמעריקא געבוירענע בעסאַראַבער, וואָס האָבען אָנגעזאַמעלט ביי עטליכע טויזענד דאָלאַר, האָבען זיך דערוואוסט, אַז מיט אַזא פערמעגען קענען זיי אין בעסאַ-ראַביען, ביי דער געפאַלענער וואַלוטע, זיך איינשרייבען צווישען די גבירים, האָבען אָנגעהויבען זיך אומקערען אין זייער אַלטער היים און א דאַנק דעם האָט מען אָנגעהויבען אַרויסצוזעהן סמנים פון אויפלעבונג נישט נאָר אין עקאָנאָ-מישען זין, נאָר אויך אין נאַציאָנאַלען.

בעסאַראַבער יודען האָבען בעקומען פון דער מלוכה ערד לויט'ן נייעם אַגראַר-געזעץ און עטליכע טויזענד יו-דישע פאַמיליעס האָבען זיך גענומען שאַפען ברויט אַנשטאָט זוכען ברויט. די נייע מלוכה-גרענעצען, וועלכע האָבען געמאַכט וואַרשא, לאָדז און ביאַליסטאָק פאַר אויסלענדישע שטעט, האָט בעגייס-טערט פיל אונטערנעמערס, אויב נישט צו ענטוויקלען אַנ'אינדוסטריע אין בעסאַ-ראַביען גופא, איז אַלענפאַלס איינפיהרען האַרשעלען אויף צו פאַבריצירען איינינע פון די סחורות, וועלכע מ'פלעגט פריהער בעקומען פון פּוילען. דערהויפּט פון ביאַליסטאָק, אויך די עטליכע צענד-ליג טויזענד היימלאָזע פון אוקראַינע האָבען אַריינגעבראַכט א קאַפּיטאַל פון עקאָ-נאָמישער אויפלעבונג, זיי פלעגען בע-קומען אויפ'ן בעסאַראַבער לעבען-מאָס-שטאַב גרויסע דאָלאַרען-שטיצע מצד זייערע אַמעריקאַנער קרובים און דאָס דאָזיגע געלט איז אזוי אָדער אַנדערש, פערבליבען אין בעסאַראַביען און האָט געקענט אַקטיווירען סיי דעם מסחר, סיי די מלאכה.

דאָס אַלץ איז אַבער געווען, ווי גע-זאָגט, א צייטווייליגע ערשיינונג, ווייל אַלט-רומעניען האָט גאָר אינגיכען אָנ-געהויבען צו בעטראַכטען בעסאַראַביען אַלס א קאָלאָניע און שטעלען איהר נידעריגער פאַר'ן רעגאַט (אַלט-רומעניע), כדי צו פערשטאַרקען די עקאָנאָמישע מאַכט פון איהרע אַלטע פּראָווינצען. אין דערזעלבער צייט האָט זי אָנגעהויבען דריקען די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען, שטרעבענדיג אַרויסצושטופּען פון די עקאָנאָמישע פּאָזיציעס די „פרעמדע“ און זיי איבערגעבען צו „עכטע“ רומענער.

ס'איז גענוג, ווען מיר גיבען א קוק אויף דער טאַבאַק-פּלאַנצונג, פאַר דער מלחמה איז עס געווען איינע פון די ליבסטע יודישע פּראָדוקטיווע פּראָפעסיעס אין דער בעסאַראַבער פּראָווינץ, אין די יאָהרען 1919, 1920, 1921, האָט זיך אָנגעהויבען איבערצו'חזרן דאָס זעלביגע, איז אַבער געקומען די רעגירונג און מאָנאָפּאָליזירט די גאַנצע טאַבאַק-פּראָ-דוקציע. איהרע אַגענטען האָבען בע-שטימט די פּרייזען, און דער סוף איז געווען, אַז הונדערטער יודישע פאַמיליעס זענען געצוואונגען געווען צו וואַרפען די טאַבאַק-פּלאַנצונג און זיך א וואַרף טאָן צום מסחר.

אַבער אויך אויפ'ן געביט פון יודישען מסחר און מלאכה בעמערקען מיר דעם זעלביגען סיסטעמאַטישען חורבן... דער צוואַנג-זונטאַג-רוה, דער שווערער שטייער שרויף, וועלכער איז ספּעציעל געווענדעט געגען יודישען סוחר און האַנדווערקער און חוץ דעם די שווערע פּאָליטישע לאַגע פון די יודען אין בעסאַראַביען — דאָס אַלץ פערגרעסערט די רייהען פון דער צורואינירטער יודישער בעפעלקע-רונג, וועלכע זוכט מיט שטיקער ליכט א מקום-מקלט, וואו צו אַנטלויפען, אַבער די טויערן פון די מערסטע אימיגראַציע-לענדער זענען פערשלאָסען.

מ. י. שייקעוויטש.

—=0=—

היסטאָרישע אויסגראַבונגען אין ארץ-ישראל.

אויפגעגראָבען טעמפּלען פון עשתרות און דגון.

די אַרכעאָלאָגישע מיסיע פון דער פּענסילוואַנישער אוניווערזיטעט האָט לעצ-טענס געמאַכט איינינע אויסגראַבונגען אין דער געגענד פונ'ם ביבלישען בית שאן, די אַרבייט האָט געגעבען זעהר וויכטיגע רעזולטאַטען, וואָס וואַרפען א העלען ליכט אויף דעם לעבען אינ'ם אַלטערטימליכען כנען. עס זענען נעמליך אויסגעגראָבען געוואָרען 2 אַלטערטימ-ליכע טעמפּלען לכבוד עשתרות און דגון. די אינטערעסאַנטע זאַלען פונ'ם בעל-טעמפּעל זענען נאָך גאַנץ פריש. אין דער צורה געפינען זיך צוויי מזבחות. איינער פון ציגעל מיט פערשידענע שפּרענג-מכשירים און א צווייטער ספּע-ציעל אייגגעריכט מקריב צו זיין קרבנות. אינ'ם חויף פון טעמפּעל געפינט זיך א דריטער מזבח און הארטע נעבען איהם א מזון-אויסגעאַרבייטע בראָנזענע סטאַ-טוע, וואָס שטעלט מיט זיך פאָר א ברוי-מענדען לייב, וואָס וואַרפט זיך אויף א דערשראָקענעם אָקס. אויף א בראָנזענער טיר פונ'ם טעמפּעל געפינט זיך נאָך א גוט לעזבאַרע אויפשריפט, אַז דער טעמ-פּעל איז געבויט געוואָרען לכבוד דעם גאָט פון די פלשתים — דגון. נעבען דער אויפשריפט געפינט זיך אויך דאָס בילד פונ'ם אַרכיטעקט, וואָס האָט גע-בויט דעם טעמפּעל. א חוץ דעם געפינט זיך דאָרט אויך אַנ'אַלטע סטאַטוע פון א גאָט מיט א קוים לעזבאַרע צושריפט, די שריפט איז שוין אַבער איצט זעהר ווייניג לעזבאַר און הערכט ווערי-שיינליך מוז דאָס אוראַי מאַכען מקל — שטעקען. מעגליך, אַז בקל איז דער נאָ-מען פון א לאָקאַלען גאָט אין דעם אַל-טען בית שאן.

לויט אַלע סמנים שטאַמען די טעמפּלען פון דער עפּאָכע, ווען די בני ישראל האָבען ערשיינט דאָ געגען.

דער מאַניפעסט פון ראָמאַנטיק

(צום 80. יאָהרצייט פון דעם „קאָמוניסטישען מאַניפעסט“)

פון ד"ר א. קאַראַלניק.

אין א קליין חדר'ל אין לאַנדאָן, מיט עלצינג יאָהר צוריק, צוויי יונגעלייט, דייטשע עמיגראַנטען, זענען געזעסען און האָבען געשריבען. איינער — א פֿיי-ערדיגער, א דרייסיג יאָהריגער, מיט שוואַרצע, געקרייזלטע האָר און א שאַרף יודיש פּנים; דער צווייטער — א ביסעל עלטער, רוהיגער, בלאָנד און געמיינליך. זיי האָבען געטראַכט און געשריבען. דער יונגער האָט געשטורעמט, דער עלטע-רער האָט זיך געמוזט איינהאַלטען דעם שטורעם, דעם מבול פון ווערטער, אַרויס-גלעקען זיי, ווי ווינט עס האָט זיך גע-לאָזט, אַז די שטילערע, רוהיגערע, גע-מעסיגטערע פאָרמען פון דער לאַנגזא-מער דייטשער שפּראַך- פאָרמען, אַנגע-שריבען, גע'חתמ'עט — בוידע נעמען אונטער דער מאַניפעסט-ווערק.

און דו שרייבט אוז אַרויס און דער ברייטער, ווייטער וועלט, גאָר וואו זי האָט דערגרייכט, האָט זי נעצווידערט. די רוהיגע דייטשע ווערטער האָבען בעקע-מען גלאָקען-קלאַנג, און זיי האָבען גע-ראָסען צום — שטורעם.

צוויי זענען זיי געווען — קאַרל מאַרקס דער אייניקעל פון רבנים, און פרידריך ענגעלס, דער רוהיגער דייטשער פאַבריק-קאַנטען זוהן. דער יורש פון דעם האַר-שפּאַלטענדיגען פּלפּול, פון וועלט-פערמעסטקייט, פון וועלט פערלוירענגייג, פון טויזענד יאָהריגען צערן און צאָרן, און דער דייטשער בירגער, דער יורש פון דעם קליינעם בעל מלאכה, וואָס האָט זיך אַרויפגעאַרבייט און איז אין דעם עצם פון זיין נשמה געבליבען און זיין שלום דייטשער רוה און איינגעהאַלטענע צעלמקייטם.

און איך קאָן זיך אויסמאָלען, ווי נים אינמאָל האָט זיך ביים נעמען, בלוי אויס-גענאָן פרידריך ענגעלס שיער שיער נים אַרויסגעריסען א געשריי פון פּראָטעסט, ווי ער האָט זיך ביי איהם געבעטען, ביים יונגען, ביים פּלאַמענדיגען: „שטי-לער, רוהיגער, זיי נים קיין שמשון, וואָס רייסט אַרויס די זיילען פון דעם טעמ-פּעל, טרי צו פאַרגראַבען די פלשתים אונטער די חרבות“. און ער האָט א ציטער געטאָן, ווען ער האָט בעהערט, ווי מאַרקס האָט געזאָגט: „דער אַרבייטער האָט נישט קיין פאַטערלאַנד“. ער האָט זיך דערמאָנט אַז זיין שטאָט פאַר-מען, אזוי געמוטליך, אזוי רוהיג, אזוי היימיש.

און ער האָט פאַרקנייטשט דעם שטערן, ווען עס איז צו איהם דערגאַנגען דער בעפעהלערישער קול פון דעם לעה-רער: און דער פיהרערליבער געזעל-שאַפט בעהערשט די פערגאַנגענהייט די געגענוואַרט — און דער קאָמוניסטישער געזעלשאַפט בעהערשט די געגענוואַרט די פערגאַנגענהייט“.

און פרידריך ענגעלס האָט זיך גע-פרעגט: וואָס מיינט דאָס? ווי קאָן מען בעהערשען די פערגאַנגענהייט? ווי קאָן מען אויסמעקען פון דעם לעבען אַלצדינג, וואָס עס האָט בעשאַפען, די אָנגעזאַמעלטע אוצרות פון לאַנגע, לאַנ-גע יאָהרען? האָבען די עלטערן און די עלטער עלטערן אומזיסט געקעמפט און געאַרבייט? זענען באמת אַלע דירות פון אַהער געווען אומגעזעצט — און נאָר מיר חכמים, מיר, אַט די צוויי מענשען, דאָ אין דעם חדר, אין לאַנדאָן, מיר זענען די איינציגע געערבטע איינציגע, וואָס האָבען דערגרונטעוועט דעם סוד פון דער געשיכטע, דעקט אויס די ערדע און געפינען די לעצ-טע און איינציגע לעזונג?

ספק נאָך כמה האָט זיך באַ-אין ענגעלס מוח — אַבער מאַרקס איז געווען דער שטאַרקערער, און ער האָט איהם בעהערשט. און זענען די ספקות געוואָרען צו שטאַרק — האָט איהם מאַרקס צוגעשלעפּט דעם וואָרט: עס איז „וויסענשאַפט“ ענגעלס האָט אַראָפּגעלאָזט דעם קאָפּ און זיך אונטערגעגעבען.

גאַנץ איינגעשמילט זענען די ספקות קיינמאָל נישט געוואָרען, מען פֿוהלט עס פון א געוויסען טאָן פון קוהלקייט, אַנ'אונטער טאָן פון אונגעפרוגדנטקייט — אין ענגעלס בעמערקונגען צו דעם „קאָמוניסטישען מאַניפעסט“ — וואָס ער האָט געשריבען אין זיין איינלייטונג צו דער ענגלישער איבערזעצונג אין דעם יאָהר 1888, פערציג יאָהר שפּעטער.

„מיר האָבען איהם נישט געקאָנט אָנ-רופען דעם סאָציאַליסטישען מאַני-פעסט“, פערענטפערט זיך ענגעלס, ווייל סאָציאַליזם האָט דעמאָלט — אין 1848 — געהאַט אַנ'אַנדער בעדייטונג ווי שפּעטער, ווייל ער איז געווען א האָמאָג-מיש אומשטענדיג, ווערנדערליך מענטשליך מאַלע בעוועגונג, און נישט קיין פּאָלי-טישע, נישט קיין „וויסענשאַפטליכע“. און ווייטער — „דער מאַניפעסט איז געוואָרען א היסטאָרישער דאָקומענט און מיר האָבען נישט מעהר קיין רעכט איהם צו ענדערן“.

פערציג יאָהר נאָך דער געבורט פון דעם „מאַניפעסט“ האָט ענגעלס געוואָ-לען זיינע שוואַכקייטען און פערהילן — אַבער דער דייטשער יראת הכבוד פאַר געשריבענע, וואָס איז „געשיכטע“ האָט אויסגעהאַלטען זיין האַנד — און זיין קריטישען דענקען.

געוויס אזוי ווי פערציג יאָהר פריהער האָט די פּיינעכן פאַר „וויסענשאַפט“ איהם געצוואונגען אָנצונעמען דעם קאָפּ פאַר מאַרקסיזם דאָגמאַטישער, אַבסאָ-לוטער געשיכטע פּילאָזאָפיע.

ער האָט נישט דערזאָגט און נישט שפּעטער געוואָגט דעם נאָז צו שטעלען די איינציגע פראַגע: פאַרוואָס איז דאָס „וויסענשאַפט“? און ווייטער — מיט וואָס איז די ראָמאַנטיק פון מאַרקס בעסער ווי די ראָמאַנטיק פון די פריה-ערדיגע סאָציאַליסטען, בוריערוסטען, קאָבעטיסטען און דעם דייטשען אזוי געהרופענעם „אמת'ן סאָציאַליזם“? מאַרקס'ן איז דאָס זיכער נישט איינ-

(ענדע—זייט 6.)

ווי גרויס איז דער ווערט פון מינע-ראַלע רייכטימער פון ים-המלח.

לאָנדאָן, (י. ט. א). ענטשפּרעכענדיג אויף אַנ'אינטערפּעלאַציע וועגען ווערט פון די מינעראַלע רייכטימער פון ים-המלח האָט מיניסטער אַמערי ערקלערט: איך קען נאָר אָנגעבען די גרויס פון די מינעראַלע רייכטימער. ווי מען האָט אויס-גערעכענט, ענטהאַלטען די וואַסערן פון ים-המלח 2 מיליאָן מעטרישע טאָן פון פּאָטאַש-כלאָריד און 980 מיליאָן טאָן מאַגנעזיום-כלאָריד. דעם ווערט אָבער פון די רייכטימער איז שווער פעסטצושטעלען ווייל דאָס איז אָבהענגיג פון פערשידענע בעדינגונגען ווי די עקספּלאָאַטאַציע-קאָסטען, טראַנספּאָרט, די וועלט-מאַרק-פּרייזען פון די פּראָדוקטען א. א. וו.

35 טויזענד פונט פאַר'ן קרן-היסוד אין חודש פעברואַר.

ירושלים. (י.ט.א.) די אַלגעמיינע הכנסות פון קרן-היסוד אין חודש פעב-רואַר ה. י. האָבען בעטראָפען 34,496 פונט.

וויכטיג פאַר פריזיערס!

סעלניש בלומען-וואַסער	גור 3.50	א קילא
וועשעטאַל	פון 1.50	
פיקסין-זייף צום ראַזירען	7.60	
ברילאַנטין	3.50	
פּראַנצויזישער לאַקיר	45	גראָשען א דעקא

איך בעזיץ אויך א רייכען אויסוואַהל פון פלאַטין און שטאַהל-זאַכען אַלעס צו פאַבריקס-פּרייזען. מיט אַכטונג פּערפומעריע

J. DRUKIER, Zawadzka 11.

בעמ.: פאַר ענגראָסיסטען—גרעסערע ראַבאַט אין גינסטיגע בעדינגונגען.

לאדזער כראניק.

נאכט-דיזשור אין די אפטייכען.

(§) הייטיגן דיזשורירן פאלגענדע אפטייכען: פאולאווסקי, פעטרזיקאווער 307; האמבורג, גלובנא 50; גלאזאווסקי, נאראמאוויטש 4; שוסקישוויטש, מאשערנאק 26; לארעמא, פאמערסקא 10 און פאטשש, פלאץ קאשטשעלני 10.

דער מאגיסטראט-זייגער נעהם ריכטיג.

(§) דיות וויי ס'האט זיך בשווייגן דיעות און אומגעגע הגע צוטראגן, צו דער זייגער, וואס געפינט זיך אין דער מאגיסטראט געבוידע פל. וואלטאשעווסקי 1, געהט נישט ריכטיג, טייל מיט דער פרעמדע-אמת בעם מאגיסטראט, אז דער ראטהויז פארוואנדערט אין נישט בעזרגע דעם. דער זייגער ווערט טאקיך קאנ־פראלירט דורך א אפשר־אלאסט אין ש־וויזט אן געגוי דו צייט, לויט דו אויס־רעכנונגען פון וואלאווער אפסערוואטאריום.

מארגען—דער מאסטבוים־יובילעאום.

מארגען קומט פאר אין „גילהארמאנ־ניע" דער יואל מאסטבוים־יובילעאום. אויף דער יובילעאום־פעסטרוב וועלען הייט די לאדזער ארטיסטען מיט דע־דעם אנגעזעהענע ווארשאווער ווארשאווער ליכטען א שרעקלעכע שלעכטע. דער־לעכע ווארשאווער אפשר דו נאכען מולוטשער אפטוולגען מוט זייערע ארקעסטערס, וועלכע זענען ווארים בעברוכט געווארען חידר דער בעגעגקעדיגונג. 10 א זייגער אין פארגעשריטען א פעטרלולע נאכט דונגסט אין דער מאסדרע, אין דער אנ־וועזענהייט פון פארשטעהער פון פערזעם מנגע פערג, בערגער אין גאדעל אלס פאר־שטעהער פון דער קהלה. ס'אין אויך

די נעכטיגע פייערליכקייטען אין לאדז

לכבוד דעם נאמענס-טאג פון מארשאל פילסודסקי.

(ב) די געלטונגע פעערליכקייטען לכבוד דעם נאמענס-טאג פון מארשאל פילסודסקי זענען אויסגעפאלען אין אנדער שטאט ווי אויסנאמאנס. א זייגער 8 פרי האט מען שוין געשוען מאר־שירען אויפ די נאכען מולוטשער אפטוולגען מוט זייערע ארקעסטערס, וועלכע זענען ווארים בעברוכט געווארען חידר דער בעגעגקעדיגונג. 10 א זייגער אין פארגעשריטען א פעטרלולע נאכט דונגסט אין דער מאסדרע, אין דער אנ־וועזענהייט פון פארשטעהער פון פערזעם מנגע פערג, בערגער אין גאדעל אלס פאר־שטעהער פון דער קהלה. ס'אין אויך געווען אנגעשטעלט אין קילמורעלע אנ־מחמצעס. ארום 11 אין פאר דער־גשבוידע פון דער סטאראסטא (פעטרי־קאווער 104) פארגעטומען א דעגילא־דע פון מולוטשער אין פאלוצין. די דעגלי־לארע האבען אפגעגומען דער וואיווא־דע אז גנע. מאלאכאווסקי.

אין דער אלטשטאטישער שדל אין אפטערלעם געווארען אפטערליכע נא־מעם דונגסט, בעת וועלכען ס'זענען גע־ווען אנווענד די ה"ח פרעזעס מנגע פערג, בערגער אין גאדעל אלס פאר־שטעהער פון דער קהלה.

„פאלאניא רעסטיטוטא" אין „אדעאו"

א מאנומענטאלער פילם פון פוילענס העלדען-קאמף.

אין פתנא „אדעאו" אין געשטען גאל־מומאנ, אין געגנוואר פון לצדער וואיווארע אין דע וועלטגעשעפ־טערעמער פון דער מוזיקאלישער אר־צוויליגר מאלט, ווי אויך פון דער פרע־מע, פארגעקומען די פרעמיערע פון פוי־לישען נאציאנאלען פילם „פאלאניא רעסטיטוטא". דאס אין א מערקווירדיג בילד, וואס פארשווינדט דעם מוזאנ־שען קאמף פאר פוילענס אונאבהענגיג־קייט.

פאר די אויגען פון די צושויער ווע־לען זיך דא פאנאנדער אלע פאזען פונם פאלקס נעראנגעל פאר פוילענס מע־רעאנג, בעשוואנג און בעלעסטונג. דאס אין נישט לעדן פילם אין נעשיכ־לעכען זין. נישט דא קיין ארטיסטען.

אין מוזטערשטערע פערזאנען און הע־דען זענען די מוליזען מאסען, די אר־מעען, די פוילילע, די פאלשווינסטיש, די דייטשע, די אוקראינישע און זייערע פוהרער, ווי אויך די בעדייטענדסטע פערזענלילקייטען, וואס האבען געגומען אנ'אטטוען אמטיל און די הוסטאר־שע געשעהענישען פון די יאהרען 1918—1920. אין דער הגומלע האט דאס בוילד „פאלאניא רעסטיטוטא" א וויכ־טיגע בעדייטונג נישט בלויז פאר דער געגענוואר, נאר אויך פאר דער צו־קונפט. ווער לאראטערינסקיס זענען די מאמענטען פונ'ם קאמף פאר אונ־ראינע'ס מיטרייאנג פון פאלשווינסט־שען יאך, ווען עס קומט צום פארשון דער מאטאז פעטלאר־ מיר זעהן דעם „בערוהמטען" אטאמאן, אזוי ווי ער אין: נישט קיין העלד, נישט קיין עגט־שלאכטיגע בעדזענלילקייט; ווען ער שטעהט פאר פילם-אפעראטאר אין ער עפעס לעבט בלאט מבוכלבל. פעליערען. דער אינטרעס אזו ווייט נישט קיין אונטע־ראנטער.

מארשאל פילסודסקי אין, נא־טורליך, די צענטראלע פיגור פון „פא־לאניא רעסטיטוטא". מיר זעהען פאר זיך דעם העלד, דעם אנפיינזאמען פאלקס פיהרער אין זיין גאנצען מאיעס מעשטשען פערעס.

די מארשען, מאטאקס און שלאכטען זענען זעהר בולט אין אנטשרעכטאנט אויפגעלעבט אין דאס בוילד, אין אלע מוון, לאזט אונבער א מעגטיגען רושם.

מאגיסטראט וויל א להואה פון 3½ מיליאן זלאט'ס.

(מ) הייגטיגע וואר ווערט נישט פאר־הוכען קיין זיצונג פון שטאט־ראט, דא געגען וועלען פארקומען דריי זיצונגען פון די קאמיסיעס, וועלכע גרונטען צו מאטעריאל פאר'ן פלאנים. הייגט מיטוג קומען פאר זיצונגען פון דער פינאנ־סאמיסיע צו בעטראכטען די פרעגע וועגען נעמען א להואה פון 3 און א האל־בען מיליאן זל. בייד דער באנק נאטאנ־דארסטוא קרעדיטווגא דאס געלד ווערט אויסגעגעבן ווערען אויף אונווערסמיציע צווישען. ס'ווערט אויך בעטראכטעט ווערען ווערען בעשטעמטען דעם בודזשעט־פראגוזאריום פון מאגיסטראט אויפן חודש אפריל.

געקומען פון וואַרשא קיין לאדז צו בענעהן דא זעלבסטמורד.

(§) אויף פאלדניצקא 40 האט מען געלטען בעטערקט פאר'ן טויער אנ'אנ־בעטהאנטען פרויען, וואס אין געלעגען אויפ'ן טראטואר אהן בעוווסטזיין. מ'האט היפך ארויסגעגעבן דו נולע חילף, וועלכע האט פעסטעשטעלט, אז דער איבערגעבער אין בעגאנגען זעלבסטמורד. אין א שווערען צושטאנד אין ער אפעפהרט געווארען אין רא־דאגאשטשער שפיטאל. נאכ'ן פאנטראל לערען די דאקטערען דאס זיך ארויס, געשטעלט, אז דאס אין א וואר־שויער מיס'ן נאטען אלבין פרעגעצא, וועלכער אין געקומען קיין לאדז זוכען ארבעט נישט בעשטעלט, אז דער ער האט אין א בעשלאסען צו מאכען סוף צו זיין לעבען.

א פיפיגער גנב.

ער פיהרט זיינע געליבטע אין באד אריין אין נעהמט דערווייל צו זייערע חפצים.

(:) אין לארז גאסטראלורט אויפ א גנב מוט'ן נאמען אהרן קאן. ער נעהם זיך געגלייכשט העלפט שלעגאנט, שטעלט זיך פאר אלס אפערקאנאר אין וואליטס און שרשטאלאטיגע האטעלען. מיט אונגעגע טעג האבען די וואר־שע ווער צטוגגען געברעגגט א יריער, אז דער דאזוניזר קאן האט פערבעמען צו זיך אין האטעל „בריטאנטיא", וואו ער האט געוואוינט. אנ'שלעגאנטע דאמע, געהיטמען זי נעמען אין האטעל א וואגע, אין ביבו ליגט האט ער אויפגעגומען אהרע חפצים, אזהר פיטער אין צו־ראגג אין געמאלט לר. אויפ האט דער שלאפאנטער דאס אנגעטאן אזא שטו־מקל אין לארז. ער האט זיך בעזיכט אין וואר־שע מיט דער שהגער פרוי רוזשא רויצא, וואס אין בעקאנט אנ־מיר'ן נאמען „דו רויטע רוז" אין ער־קלערונג אזהר, אז ער אין א דעלער דאגאשטשער שפיטאל. נאכ'ן פאנטראל לערען די דאקטערען דאס זיך ארויס, אז דאס אין א וואר־שויער מיס'ן נאמען אלבין פרעגעצא, וועלכער אין געקומען קיין לאדז זוכען ארבעט נישט בעשטעלט, אז דער ער האט אין א בעשלאסען צו מאכען סוף צו זיין לעבען.

א יאהר תפיסה פאר מיכעז זיך אפגלש ביכ'ל אלס איוואליד.

כדי צו געניס'ן פון די קאנצעסיעס פאר אינוואלידען.

(S) נעבטען אין אין הוגען פרונ־גריבס פארגעקומען א פראצעס מעגען דעם 40 יעדריגען מראל נאשאראוו־סכ'ן, וועלכער אין בעשולדיגט געווע־רען אין בעשטעלען זיך בעים רעפערענט פון פ.ק.או. א פאלש בוכל אלס אינ־וואליד. פדי ער זאל קענען געניסען פון דו פאנצעסיעס פאר אינוואלידען אין פיהרען א וויין־האנדל אויף פוזשיאזד מאס.

זייער צייט האט דער רעפערענט פון פ.ק.או. מוכאל וואוישאשיק זיך מודה געווען, אז ער האט געטאלט פאר נאש־שעראוסקי'ן א פאלש אטטוואלירען־בו־כל, פארוואס דער לעצטער האט אונס געגעבען 350 זל. לאבאר. דער רעפע־רענט, וועלכער אין תיבה ארעסטירט

גרויסע רעוויע פון פריהלינגס־מאדעס איז שטאטישען טעאטער.

זאנטאג, דעם 1. אפריל ווערט פאר־קומען אין שטאטישען טעאטער א גרוי־סע מאדערן־רעוויע פון פרילינגס־מע־יאן. די ארטיגאליטעט פון דער דאזיגער פארשטעלונג מעשטעהט דערין, וואס זי וועט אויסגעפיהרט ווערען דורך די בעסטע ארטיסטען • קרעפטען פון שטאט־טישען טעאטער אין פון „גאבע", אין דערבי וועלען געווינען ווערען די לעצטע פרילינגס-מאדעלען פון ווארשא, פא־רון אין ווען פון פרויען אין מעגער. דו ראזוגע מאדעלען וועלען רעפרעזענטירט ווערען מיט חן אין רוים דורך די שע־נע ארטיסטקעס אין סימפאטישע אר־טיסטען פון בוירע דרמאטישע טעאטערן פאר לעגאנטער לאדזער אין דאס אינטאלדיגט אין פיהרען א ווין־האנדל אויף פוזשיאזד מאס.

זייער צייט האט דער רעפערענט פון פ.ק.או. מוכאל וואוישאשיק זיך מודה געווען, אז ער האט געטאלט אין א פאלש אטטוואלירען־בו־כל, פארוואס דער לעצטער האט אונס געגעבען 350 זל. לאבאר. דער רעפע־רענט, וועלכער אין תיבה ארעסטירט

די זונטאג'דיגע פארלעזונג פון רחל הייגענבערג.

ווי פ'איז געווען אנראויסצוזעהן, האט דער רעפעראט פון רחל הייגענבערג „דער פרויען-שונג" ארויסגערופען א גרויסען אינטערעס אין אונזער שטאט. ביי א פול-געפאקטען זאל האט די בע־קאנטע שריפטשטעלערין געלייענט אין משך פון צוויי שעה איהר אינהאלטס־ריכטיג רעפעראט, וואס איז אויסגעהערט געהערען מיט געוואלדיגער שפאנונג פון גאנצען פולק. אין לאנג-דויערענדע אפלאדיסמענטען האט דאס פוביליקום אויסגעדריקט א דאנק דער שריפטשטע־לערין פאר איהר שעהן געבויטער און געדאנקען-ריכטיג לעקציע.

„פאלאניא רעסטיטוטא" אין „אדעאו"

א מאנומענטאלער פילם פון פוילענס העלדען-קאמף.

אין פתנא „אדעאו" אין געשטען גאל־מומאנ, אין געגנוואר פון לצדער וואיווארע אין דע וועלטגעשעפ־טערעמער פון דער מוזיקאלישער אר־צוויליגר מאלט, ווי אויך פון דער פרע־מע, פארגעקומען די פרעמיערע פון פוי־לישען נאציאנאלען פילם „פאלאניא רעסטיטוטא". דאס אין א מערקווירדיג בילד, וואס פארוואנדעלט דעם מוזאנ־שען קאמף פאר פוילענס אונאבהענגיג־קייט.

פאר די אויגען פון די צושויער ווע־לען זיך דא פאנאנדער אלע פאזען פונם פאלקס נעראנגעל פאר פוילענס מע־רעאנג, בעשוואנג און בעלעסטונג. דאס אין נישט לעדן פילם אין נעשיכ־לעכען זין. נישט דא קיין ארטיסטען.

דער הייגיגער געזעלשאפטליכער און בנד איז „צענטראל".

דער פעראיין „לינת אורחים" וועלכער עקזיסטירט שוין 15 יאהר און ערפילט א ווייטיגע פ'לאנטראפישע אויפגאבע אין אינזער שטאט, געבענדיג אנ'אומ־ווישען נאבי-לעגער און א וואריעט קע־לאציע די צוגעהאנדערטע ארימע-לייט, ווערדענס הייגט אין א געזעלשאפטליכען בונד אין קאפע „צענטראל". אין פרע־

גראם וועלען זיך בעשטיגען די בע־וואוסטע ארטיסטען חנה לערנער אין דוד זמדרמאן. די הייגע יודישע בע־עלקערונג וועט זיכער אפשאצען די וויכטיגקייט פון דער אינסטיטוציע און בעזוכען צאהלרייך דעם אונבנד אין „צענטראל".

—o—

א וואוין-הייזעל אויף נאפיורקאווסקא פולשטענדיג פערברענט געווארען

3 לאקאטארען געבליבען אהן א דאך איבער'ן קאפ.

(§) נעסטען אין אויסגעברעכען א שרעקלעכע שרפה אין הויפצשרעגעס חע־זעל אויף נאפיורקאווסקא 175, אין וועל־כען ס'האבען געוואוינט 3 פאמיליען. אין משך פון אונגע מינוט אין ס'נאנ־צע הויז ארומגעלאפט געווארען פון די פלאמען אין אין צוזאמען מיט אלעם, וואס ס'האט זיך אומגעגעבן געווארען אין דער שרעקלעכער הייץ. דער „ארדנונג"-אנטאמבל וועט אויסלייהרען בעשטעל אינשטארמע מעגע, לויט מאטבוים'ס ווארט. דער יובילעאום דאס אויסערגעוועהנלעכע פארגעזעהן אין א גרויסע פעראנ־מעגונג צו צוזעטצען אלע שולען, אז דער הייגער יוד.שער בעגעגלעכרעכ.

ניקאלאי איז נישט געווען אזא נעבעכעל, ווי מען האט געמיינט.

עס ווייזט זיך ארויס, לויט אנגא ווירובאזא גיט איבער אין איהר טאג-בוך, אז ער איז געווען א ברוטאלער מענש. א רוצח און אנ'אונגארמאל פערדארבענער אויס'וואורף אין זיינע בעציהונגען מיט זיינע געליבטע

וואס הייטער מען לעזט דעם „טאגעבוך" פון אנא ווירובאזא, וועמען דער צאר אין די צארין האבען זייערע אינטימסטע חודות פערטרויט, אלץ מעהר סודות ראהיגט מען זיך פון דעם לעצטען רו־שישען קייזערליכען הויף.

אזוי דערווייסט מען זיך, אז כאטש ניקאלאי דער צווייטער האט אויף אלץ מען געטאכט דעם אינדרוק פון א גע־בעכעל, איז ער דאך געווען א שרעקלי־כער ברוטאל אנ'אינטאכער רוצח, וואס האט מיט די אינגעגע הענד געקענט דער'הרג'ענען אנ'אומשולדיג יונגעל — ווי מיר האבען שוין דערצעהלט אין דעם פריהערדיגען קאפיטעל. און מען דער־ווייסט זיך אויך, אז ער, דער „שטיליגער" ניקאלאי, האט גאר געפיהרט א סך ליבעס מיט פערשידענערלי פרויען אין אז אין יזין בעציהונג צו פרויען איז ער געווען פערדארבען און מיאוס אויסגעלאסען.

צו דער ווירובאזא האט ער אמאל געזאגט, אז די אינגיגע פרוי, וועמען ער האט אמת ליב געהאט, איז געווען די טענצערין מאריא קשעשינסקאיא. עס גיט שוין אבער איצט מאר קיינעם קיין זוד נישט, אז אויפ'ר דער טענצערין קשעשינסקאיא האט ער געהאט א נעך א זך פרויען און אז אין הויף האט מען געהאפט וועגען דעם.

אפילו זיין ווייב, די צאריצא, האט וועגען דעם געוואוסט. און דאס מערק־ווירדיגסטע דערבייי איז וואס זי האט דערפון נישט געמאכט קיין הייזען און איז נאך געווען צופרידען דערפון...

זי וואלט אשר נישט געווען אזוי צו־פרידען פון דעם, ווייל נאך אלעמען האט זי דאך געליטען פון אייפערזוכט. אבער דא איז געווען א אנדער אורזאך, וואס האבען שטיגער אין טר'סען: זי נעהמט מיט איהר לייב... אויף דער ברוסט בליצט ביי איהר א לאנגער שווארצער פאס: אין עק גיט זי דעם, וועלכער וויל זי זאל איהם טרעפען זיין מזל, הייסט האל־טען דעם עק אין דער רעכטער האנד; דער אנדערער עק איז פערפעטשיגט ביי איהר אויף דער ברוסט. זי פערמאכט די אויגען און דער וואס קומט צו איהר נאכ'ן אמת'ן ווערט. מיט אויך פערמאכטע די אויגען. דערנאך הויב זי אן לאנגזאם, שטיל ע עס צו רעדען. אין אלץ אזוי ווייך, אז עס דוכט זיך, נישט זי רעדט דאס, נאר די אלטן רעדסט עס.

ווען איך בין צו איהר געקומען און זי האט מיר דערצעהלט וועגען מיין לע־בען, האב איך געהאט א געפיהל עפעס ווי איך האב מורא צו עפענען דאס מויל. מיר האט זיך געדוכט, אז איך הער מיין אייגענע שטימע. דאס איז געווען זעהר אנגענעהם. דיך כאפט אן א ציטער, זי פערמאכט די אויגען און פאלט ארויס אין א דרעמעל, א זעלטען זיסען געפיהל. זי דערצעהלט דיר אויפערגעוועהנליכע זאכען. זי האט פיר קיינעם קיין מורא נישט און געהאט דערמיט. מיר דוכט, אז זי מאכט זיך א שפאס פון „טאמא" (צאר). אבער פאר דער „טאמא" (צאריצא) האט זי מורא.

„קיין אינגיגע פרוי' הי וויניג אומ־שולדיג זי זאל נישט זיין, קיין אינגיגער מערלאנג פיהלט דיך נישט אן מיט אזא ציטער, ווי גריפא'ס שטילער מורמלען"...

„אמאל האט זי מיר געזאגט וועגען „מאמא"!

„אנעט, דו האסט נישט מורא, אז זי וועט דיך דערשייקען?"

„איך האב איהר געקענט פערט, אז מיר איז דאס קיינמאל נישט אינגעפאלען, אז איך האב קיין מאל נישט געטראכט דערפון.

„שא זעה, מו א טראכט! — האט זי געזאגט. — און געדענק, אז אויב מען וועט זי נישט צושטיקען, וועט זי מיט איהרע דינגען מינגער דערשטיקען אי מילא! איך בין נישט אינטערעסירט. ער קען זיך דאך נישט בעגעהן מיהן מיאוס־קייטען, מיהן לומפערמען, מיהן ווי לרקע־מען... בעסער אזוי, ווען נישט גריפא וואלט ער מיך אנגעגען פערמוטשעט...

„די צאריצא דערצעהלט מיר אויך, אז פון „פאפא'ס" לאסקעס איז ביי איהר דער גאנצער רוקען אין בלוט און בי־לען... דאס ווייס איך אויך פון מיין אי־גענער ערפאהרונג מיט איהם"...

דאס איז דאס ערשטע מאל וואס אנא ווירובאזא אלטן רעדט אזוי אמען וועגען איהרע אייגענע אינטימע בעציהונגען מיט'ן צאר...

אין איהר ביך, וואס זי האט אנגע־שריבען אין אויסלאנד נאך דער רעוואל־לוציע. האט זי געמאכט אנ'אנשטעל פון אן דעם וואס די ווירובאזא דער־צעהלט וועגען דעם צאר'ס נאהענטע בעציהונגען מיט דער שעהנער טרעפער־קע, איז קלאר, אז זי גריפא, האט פון איהם חוזק געפאכט און איהם ארייגגע־נומען אין די הענד ארין אזוי מדפס, אז זי האט מיט איהם געקענט טון וואס זי האט גאר געוואלט.

„מיר האט דאס די צאריצא אלטן דערצעהלט, — זאגט די ווירובאזא אין איהרע מעמואריען. — דער צאר אלטן האט זיך פאר איהר פודה געווען, אז גריפא רופט איהם: „דער קייזערינ'ס שיק יונגעל". און אז ער איז נים מעהר ווי א בעהעלפענים פאר די בעסעהלען פון אנדערע..."

„צו וואס האט ער דאס דערצעהלט „מאמא"? איך הויב נישט אן צו פער־שטעהן. „מאמא" איז אויף גריפא'ן אויך אין כעס.

„ניקי, זאגט זי, ווארפט צו מיין ברויט דאס דאזיגען הינשישען בעשעמעניש... איך דינגען מיר דער שטיקען אי מילא! איך בין נישט אינטערעסירט. ער קען זיך דאך נישט בעגעהן מיהן מיאוס־קייטען, מיהן לומפערמען, מיהן ווי לרקע־מען... בעסער אזוי, ווען נישט גריפא וואלט ער מיך אנגעגען פערמוטשעט...

„די צאריצא דערצעהלט מיר אויך, אז פון „פאפא'ס" לאסקעס איז ביי איהר דער גאנצער רוקען אין בלוט און בי־לען... דאס ווייס איך אויך פון מיין אי־גענער ערפאהרונג מיט איהם"...

דאס איז דאס ערשטע מאל וואס אנא ווירובאזא אלטן רעדט אזוי אמען וועגען איהרע אייגענע אינטימע בעציהונגען מיט'ן צאר...

אין איהר ביך, וואס זי האט אנגע־שריבען אין אויסלאנד נאך דער רעוואל־לוציע. האט זי געמאכט אנ'אנשטעל פון א מלאך: זי האט דערטען אויך גע־פרוביט שילדערען דעם צאר און די צאריצא אלס הייליגע. אין איהר שעג־בוך אבער איז זי אסעגהערציג, ווייל זי האט איהם שטילערהייט געשריבען מאר דין און עס איז איהר גאר נים איינגעפאלען, אז מען וועט איהם אמאל געפינען און איהם פערעפנטליכען.

די ליבע פונ'ם צאר צו דער שעהנער טרעפערקע איז דערגאנגען אזוי ווייט, אז די צאריצא האט זיך מאקע נעגומען שרעקען מאר ערנסטע רעזולטאטען; זי האט מורא געהאט, אז דער צאר זאל נאר נישט מאכען גריפא'ן מאר זיין חתן. גריפא האט אבען געריידט וועגען דעם.

און אט וואס די ווירובאזא דערצעהלט וועגען דעם:

„א מאר פעג איידער גריפא איז פער־שוואונדען, האט „מאמא" געזאגט צו „פאפא":

„— נישט גוט, וואס גריפא וויל פערי־כאפען דעם קייזערליכען טראן פאר איהרע אייגענע נוצען".

„פאפא" האט שטארק געלאכט. געלאכט ביז טרעהרען אין דערנאך געזאגט:

„— איך וועל איהר אונטערשטיצען דעם ציינגעל, נישט קוקענדיג דערויף וואס א ציינגעל האט זי א שארפעס און א בע־טעמ'טערס, ווי די אלע ליובאווניצעס פון די גרויספירשטען".

(דער צאר האט זיך אויסגעדריקט נאך שארפער, אבער זייער ווערטער קען מען אין דרוק נישט איבערגעבען).

עס אזוי האט דער צאר גערעדט מיט זיין ווייב. ער האט בעווגט אזא שארפן און אזעלכע גרופע רייד ווען עס האט זיך געהאנדעלט וועגען פרויען, אז אפילו דאס האט געקענט רויט ווערען דערגיי...

ס. א.

אויפגעריסען די נעכטיגע זיצונג פון קהלה-ראַט.

אַרימע לייט דאַרפען האָבען ווײַן און מצה אויף פּסח און אונזערע קהלה-פערוואַלטער פערנעהמען זיך מיט מחלוקות.

(:) האַלב 10 אָוועגד האָט פּרעזעס פּאָדזשער געעפענט די נעכטיגע זיצונג פון קהלה-ראַט און ערקלערט, אַז אויפ'ן סדר-היום געפינט זיך די פראַגע וועגען דער פּסח-אַקציע און בעט בעערען דעם אָנדענק פון אַמסטערדאַמער רבי'ן ז"ל. די פאַרזאַמעלטע שטעהען אויף פון די ערטער.

פּרעזעס פּאָדזשער שטעלט דאַן פאָר דעם ד"ר פּראַשקער אַלס דעם פערטרעטער פון רעד. ע. האַמבורסקי, וועלכער האָט רעזיגנירט פון זײַן אַמט.

דאַנער מעטערעלסאָן קוועסטיאָנירט ד"ר פּראַשקער'ס רעכט אַלס פערטרעטער אויפ'ן אָרט פון רעד. ע. האַמבורסקי, ווײַל נאָך ה' האַמבורסקי'ן געפינט זיך אויף דער ציוניסטישער ליסטע ה' ברוינבוים, וועלכער האָט מיט 2 יאָהר צוריק, פערלאָזענדיג לאָדז אַוועקגעשריבען אַ רעזיגנאַציע, אָבער איז אָבער די רעזיגנאַציע שוין נישט גילטיג און ה' ברוינבוים דאַרף באַשטאַטיגט ווערען אַלס האַמבורסקי'ס פערטרעטער, ד"ר פּראַשקער, וועלכער געפינט זיך ערשט נאָך ה' ברוינבוים'ען, קאָן אַלזאָ, קיין דאַנער איצט נישט זײַן, ער קאָן זײַן אויפ'ן זאַל אַלס גאַסט.

פּרנס ווייצמאַן ערקלערט ווײַטער, אַז ...

דאָס נישט אײַנלאַדען דעם ה' גאָלדבערג איז אַ געזעצליכעס. ער פּראָטעסטירט געגען דער זיצונג.

פּרעזעס פּאָדזשער ווײַזט אָן, אַז לויט'ן געזעץ איז ה' גאָלדבערג נישט קיין ראַטס-מיטגליד, מחמת די ליסטע „פּאָלאַניע" פון די פאָלקיסטען האָט זיך אויסגעשעפּט מיט דער רעזיגנאַציע פון לאַזאַר קאַהאַן. ה' ווייצמאַן לאָזט זיך, אַז דער פּאָדזשער מוז דאָ דעם נײַעם קהלה-רעגלאַמענט.

בעת דעם מיינונגס-אויסטויש צווישען פּאָרזיצענדען מיט פּרנס ווייצמאַן, האָט פּרעזעס פּאָדזשער אַרויסגעלאָזט זיך ...

אָרגאַניזאַציע פון מיטעלע און קליינע פאַבריקאַנטען ווערט פערברייטערט

סטאַלעלע אַרויסגעגעבען ווערען קרעדיטען און לאַנג טערמיניגע וועקסלען ווערען דיסקאַנטירט ווערען

(§) ...

אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע.

זונטאַג אָוונט איז אין איגנאַטס לאָקאַל פאַרגעקומען די פאָרטזעצונג פון דער אַלגעמיינער פערזאַמלונג פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע. אין פּרעזידיום זענען געזעסען: רעד. י. אָנגער און ד"ר ל. ברייבלאַט, אַלס סעקרעטער ה' ...

נאָך לאַנגע ... די ציוניסטישע פערזאַמלונג ...

דער ציוניסטישער אַרבעט און מען דיסקוטירט ...

דורך ... קאָמיטעט און פּאַליטישן: ל. אַרינזאָן, רעד. י. אָנגער, מאַג. ש. אַהאַנסאָן, י. גוטערמאַן, ב. גינסבערג, א. גאָלדבערג, מ. ח. גרין, ח. גראַבאַווער, רעד. ע. האַמבורסקי, ב. וואַנסטאָקטער, מ. טעמפּעלהאָף, לאַזאַק א. יאַקעל, צ. ליכטוויין, נ. ל. סמעטניק, מ. לינמאַן, ש. לעווין, פ. לעווענטאַל, מ. מרחיב, י. פּי-קשלני, ק. פּיינבערג, מ. פלאַטאָ, מ. פּאַראַ, רעפּ. ד"ר י. ראָזענבלאַט, מ. ח. רוטקאָווסקי. און דער רעוויזיאָנס-קאָמיסיע: א. י. בושעזשינסקי, י. גראָוער, ח. גלאַנץ, יוסף הערשקאָוויטש. פּאַרטיי-בערט: ב. וואָלף, נ. פּאָלמאַן, ד"ר פּעלדמאַן, ד"ר א. ראָזענבוים, א. רוטנבאַום.

„אַררט"
ואַכאָדניאַ 43.
אַרטיסטישער לײטער און מאָנטער-מײַסטער די מאַנטור דער לײַטונג: מ. בראָדערזאָן
היינט דינסטאַג,
1 פאָרשטעלונג
לטובת דער
פּאָלקס-שולע № 138
אָנהויב 9.15 אָוונט
ווידערהאָלונג פון V פּראָגראַם א.נ.
מלוה מלכּה
1) פּראָלאָג, 2) מיוחס מיחס, 3) זיגעראַל, 4) מיטאַגס-ס'עסע, 5) מיטטעגליך מען, 6) ליגעריטער פעלקער. 7) בלינדע, 8) קונצלער, 9) מיט 1-מערצער'ס קאַנצערט, 10) קאָנטאָגיסטעל, 11) נאָך דער הזמנה, 12)
הנחה-בילעטען גילטיג נור מאָנטאַג, דינסטאַג, מיטוואָך און דאָנערשטאָג. פּרעמי-קאַרטען נור אויפ'ן 1. סעאַנס.
בילעטען צו בעקומען פון 11 אזייגער...

„פּראָבלעמען פון דער יודישער פרוי"

מאָרגען, מיטוואָך, אָוונט אין דער פרויען קלוב „וויצאָ" אַ טעע-אָוונט, בעת וועלכען די בעקאַנטע לאָדזער שריפטשטעלערין פרוי ב. טעפּליצקאַ וועט רעפערירען א.ד.ט. „פּראָבלעמען פון דער יודישער פרוי". פרוי טעפּליצקאַ איז און זײַן צײַט רעפערענט געוואָרען דורך איהר לאָדזשער יודישען פרויען-קלוב אויף דער אינטערנאַציאָנאַלער קאָנפערענץ צו בעקעמפען דעם פרויען-האַנדעל, וואָס איז פאָרגעקומען אין לאָנדאָן. דער רעפעראַט האָט געהאַלטען אין לאָנדאָן אַ שטאַרקען רושם.

לופט-קאָמוניקאַציע לאָדז–וואַרשע ווערט דערווייל נישט פעניים.

(§) די לופט-קאָמוניקאַציע צווישען לאָדז און וואַרשע וועט נישט בעגיינען ווערען דעם 1. אַפּריל ה. י. ווײַל ס'האָט נישט געקאָנט קומען צו קיין הסכם צווישען דער געזעלשאַפט „אַעראָלאָט" און דעם קאָמיטעט פון ל.א.פ.פ. (לופט-שוץ) מכח אויסהאַלטען אויף די הוצאות פון דער לעצטער אַנ'אויסאַמטע-בנין, וואָס זאָל צופיהרען די פּאַסאַזשירען און די משאות פון דער שטאָט אין לובליניעק. דער ענין וועט רעגולירט ווערען דורכ'ן קאָמוניקאַציע-מיניסטעריום.

„ד"ר שמילע חופּה און די פּאַלגע אין דער צוקונפט"

... ד"ר ... „די שמילע חופּה און די פּאָלגען אין דער צוקונפט". דער רעפערענט ווערט צוגעזאָגט דורכ'ן פרויען-פערבאַנד. אײַנטריט פרײַ.

אַ יוד, טישלער זעצט אײַן זײַן 80-יעהריגען קראַנקען טאַטען אין תפיסה צוליב 12 זל.

אַ מעשה, מיט וועלכער ס'האַט איצט גאַנץ באַלוט.

אויף רעטנאָ גאַס וואוינט אַ יוד אַ טישלער ...

... מיט. אין פּרוי אין מאָטש געוועזען. ער האָט מיט גוט צוגעזאָגט ... נישט די 20 גילדען, און געקומען ... און געזאָגט ... מיט דער מאַמע ... און צוזאַמען די ... מיט גוט אויף ... זאָגען ... מיט ... אין דער ... ער האָט געגעבען אַ טישלער ...

גאָלד, בלוט און פרויען.
אַ ראָמאַן פול מערקווירדיגע איבער-לעבענישען און ליידענשאַפטען.

(389-טע פאָרטזעצונג)

צעהן אַ זייגער איז דער גרויסער זאַל פון געריכט געווען געפּאַקט פול מיט מענשען. איך דער ענקלאַגע-באַנק זענען געזעסען צוויי מענשען. איינער איז געווען אַ הויכער שעהן געקליידעטער מאַן, דאָס איז געווען דער באַראָן נאַגי. דער צווייטער איז געווען אַ נידריגער דאַרער, אײַנגעבויגענער מאַן מיט שוואַרצע האָר, יאָזעף.

די ריכטער זענען געווען ערנסט. דאָס פּובליקום איז געווען ערנסט און די ...

... דער געזונדער פענשען-פערשטאַנד זאָגט אונז דאַן, אַז ווען אַ פערברעכער קומט אַ שטראָף, קענען מיר איהם שענקען די שטראָף נאָר, ווען ער זאָגט אויס אויף זײַנע מיטהעלפער. איבערגעטייל, דאָס הייסט אונז, אַז דער מענש איז אַזוי נידריג, אַז ער האָט אפילו קיין מיט זיך צו פערטיידיגען און צו האַלטען זײַנע סודות פאַר זיך. אַזאַ פערברעכער פערדינט אײַגענטליך נאָך אַ האַרבערע שטראָף.

העָן יאָזעף האָט אַלץ דערצעהלט, האָט זיך דער פּראָקוראָר געווענדעט צום באַראָן נאַגי ...

... האָט געזאָגט, אַז מען קען נישט בעשטראָפען אַ ... אויב איהר זענט בעגאַנגען אַ פערברעכען אונ... פון האַלאָוואַי ... אונזער דעם נאָמען ... — ענגלענדער סאַמריז, ווי ...

(פאָרטזעצונג פאָלגט)

דער מאני פעסט פון ראמאנטיק.

(ענדע פון זעט 3.)

נישט נור און דער צייט, ווען עס און געזאגט געשטאנען, נישט און דעם דענקען און נישט און דעם רופען. אבער נור אין נעוויסן אינגס: דער מאמענט פון וויסענשאפט אבער דער ראמאנטיק, די בעשטימונג פון אלע שטושע און ווערטערע עלעכטעטן פון דער פאלומיק.

דער אלטער סאציאלזם — דער אמפישער — האט געפרעגט האט אויפגעגעבן, וואס מארקס און חז'ל מען פון גלייכט פריע'ס שיטות ארבעטן סען מאנ'ס דרשות מום די פארדרעגען, די פרגראמאטיקע און פאזיטיוע, וואס הענען אויפגעשטעלט אין דעם „מאמ־ניפעסטן מאנ־פעסט" — זעהט מען נישט דעם אנגעהויערען אנטערשיד, וואס די מארקסיסטן ווילען זעהען, פערשטעהט מען נישט, פארוואס דער מאנ־פעסט און נשוארען א גרענץ צווישען אזוי ווילמען, צעהן פאזיטיוע פאדרעגען שטעלט אויף דער מאנ־פעסט, און אלע זעהען אזוי חיטב אים אזוי בעשווערן — האבען אויך דעמאלט, מום אלצדינג יאהר צוריק, נארנישט אויפגע־ראשט די סאציאלזטיש דענקערע ארבעט וועלענדע מענשען. „פרייע ערציהונג און עפענטלעכע שולען", „אמבו־מאציע פון ארבעטלאזע און אינדסטרעע", „ענגלישע־אלזאטיע פון טרעדיונס־מום־לען און די הענד פון דעם שטאט", „צענטראליזאציע פון כרעדיט און שע־פונג פון א נאציאנאלער באנק", „אפ־שאפונג פון מאנען אינגעטום, פראגרע־סוויע אינטעגאלע שטייערען, אפשאפונג פון יראשה רעכט" און אז. וו.

דאס איז דאמאל, דאס איז און א געוויסען זין רעוואלוציאנערישער פאר דער געזעלשאפט — צבער דאס איז שוין הייטאלט נישט מעהר שטאנדל־פון, און הייטנט — און וואס פאר א פרי, דעמאקראטיש לאזט זיך צום ווענגס־טענס עטלעכע פון די פארדראנגען שוין נישט א טייל פון דעם טעגליכען לעבען, פון דער מעשטעהערער ארבעט?

און וואס מען לויגנט הייטנט דעם „אמ־פנגמישען מאנ־פעסט" מיט מען זיך וואנדערן: וו מאכט עס, אז פון דעם דאזיגען נאציע בעשטרעבעס פראגראם האט נעשאפט — לאנג — אויסזאג־סען נישט נור דער פאציאלזטיש, נור אויך דער קאמוניזם, דער פאלשעזזם און דער לעבענ'שער פארם?

אמת — עס איז בלויז אנ'אנהייב, עס איז דער פארדאמפט פון דעם מארקסיזם — אבער מען קאן דאך נוט בויען אויף א פארדאמפט מעהר, ווי ער קאן פערטהגען! און ווען א הייטיגער מאמענטישער פאנאטיקער לויגנט דעם „מאנ־פעסט" — פעלט אהם נארנישט אין א כפל, צו האט מארקס מאקע גע־מוגט דאס אלץ, וואס דער קאמוניזם פהרט אין אדער וויל ארויפוויזען? אבער — דער מאן כאלט די מיזוק. נוט דער אנהאלט, נוט דאס פאליטישע פראגראם, נוט דער כאציאל־פראקטי־שער טייל איז ווילמיג — אין איך נוט די „ווינשענשאפט", — נאר די האמאנ־טיק.

אין דער צעגטראל־פאן פון דעם נאמ־ען „מאנ־פעסט" איז דער: „אין דער קאמענטמישער געזעלשאפט בעהערשט די געגענוואר די פערגאנגענהייט". עס איז א פעפעליכאנג פון דעם געלמען, און דאס וויל ישרער מעגש, בפרט דער יונגער, דער ראמאנטישער, דער אנ־ענדרלינגער.

די „ווינשענשאפט" דענקט אנדערש, דער ווינשענשאפטלעכער מענש, ווינשט, אז אלצדינג איז פערגאנגענהייט. ער ווינשט, אז לעבען הייטט פערהאנדענהייט און ארדיסווהלונג און ווינשען. אזוי דענקט דער פיאלאנטש, דער פיזיק־לעש, דער פלאמאנדיש צריעמיר־מענש. דער ארגאנזם איז פלוין א וואקסען פון דעם „ערד". א מאשין קאן נוט פונקציאנירען ווען זיין פערלוי־רענט אדער גראט פרעצעס. אפילו הע־נעל, דער אטומווסענשאפטלעכער דענקער דער ראמאנטיקער, האט געוואסט, אז די „אדעע", ווען זי מאכט דרך אנדר „ריאלעטישען פראצעס", ווען זי ווערט דער היפוך פון זיך אליין — בלייבט חאך אין עצם די אומגעגע, זי ווערט בלויז זיך בעוואיסט, אז עס איז מעגליך אויך א „גוט", אנ'אנטמעזיס.

מארקס האט אבער ארינגעלעגט אין דעם הענדלשען ראמאנטום א ווי־לען אין א מאראלישע פארדרעהונג. די גע־זעלשאפט שטוויקעלט זיך אזוי אין אזוי — האט הענדל געלעבט. זי מוז שם — ווייל האט אין אנדר „גוטע".

אין מארקס ארטגעשפרעגען אין דער געשיכטלעכער ארבעט אין האט אויסגערעגען: „אנדר, ארבעטער, אנדר געזעלרוודעטע, אנדר מוזט פערלוירען אין צעשטערען דעם געלמען, אנדר מוזט ווייל אזוי אין דער געוועזן".

דער געוועזן פון דעם ראמאנטישען וויזען אשטעהט דעם געוועזן פון דער ראמ־אנטישער ווינשענשאפט, אין די שטאר־קערע ראמאנטיק האט געזוגט — אין שר פאנטאזיע פון די משגעען.

אין אלצינג יאהר יעגען פערגאנגען, פרילטפארע, פרילטפארע. ווערט נאך ווערט האט זיך געבעטען. נעל זעגען גע־ווארען די פלעטלער פון דעם קאמאנים־טישען מאנ־פעסט, פרעמד, ווי פון א פארהוסטארישער צייט ווינטען אזוי קעגען אים פלוין.

פלוין אונטער דעם אש א קלוין פעגערל, דער אלטער, שנעדרעדער, ברע־נענדער זאץ: „לויכטט אפ די פארגאנ־גענהייט, נאר דער הייטט הערשט".

א מונדרס ווינטעלע, און דער פיגע צעפלאטערט זיך אויפ'ס נט — און ווען דער ברענען און לעבדער שטעהען אין פייער.

אבער דער פעגער ווערט ווידער אויפ־געלאשען, אויסגעברענט אין אפגעגלומט — און ווידער וואסט אויף דער אלטער ערד — דאס אלטע לעבען, לויט אזהרש נעזעצען, נוט לויט אגזעזרע. אין דאס לעבען שפאט; דער הייטט ווייל נעשעל־מענען אבער דעם געלמען? וואס אין דער הייטט?

אין אויבער דער ראמאנטיק פון מארקס נעהט דער נעזעץ צו זיין ארד־נונג, צו דער אויבענבער, צו דער נוט צו ערדרבדער, ווייל שטארקער פון ישרען ווילען אז „לויכטט אפ די פארגאנ־גענהייט, נאר דער הייטט הערשט".

א מונדרס ווינטעלע, און דער פיגע צעפלאטערט זיך אויפ'ס נט — און ווען דער ברענען און לעבדער שטעהען אין פייער.

דו „אדעע" מאך זיך דערהען און אנדר פראצעס, ווו זי ווייל — זי דערהט זיך דאך אויס צו זיך אליין, אין זיך ארין. ווייל דאס איז דער געזעץ. אין אהם פאלגט די ווערט.

—0—

לאמפען

פיר שפייז-צימער סאלאן-מאבינעט שלאף-צימער

קויפט זיך אפטעסטן און פאבריק-לאנער בא

Sz. P. Szmalewicz

פאלודניאווא 8, טעל. 64-39.

ווערען אנגענומען רעפעראטורען אומערבייטונגען, ראקסידיען.

Pamiętajcie **"WTOR"** Pamiętajcie

Polski Powielacz „WTÓR"

Warszawa, Krucza № 36,

oszczędza czas maszynistkom, szefom spraw parza op pohóz 3000 kopji z jednego oryginału. Jedyny na taińszynaparat wyrobu krajowego do powielania (kopjowaia,) wszelkich okólników, cyrkularzy, zawiedomień, ofert, cenników i t. p. Wielobarwnie odbija rysunki, ręczne napisy. Najtanie wykonywa katalog lustrowane. Zastępuje drukarnia. Obsł. zupełnie łatwa

Cena zł. 160 za komplet.

Demonstruje aparaty i udziela wszelkich bliższych informacjip. P. Lande, Łódź, ul. Piotrkowska 112. Polecamy wieczne, prasy-stemple „Tłokodruk" do stemplowania akcji, zceków i wszelkich listów Odelsku z prasy „Tłokodruk" nie można podrobić

לעטשניצע

פון דאמטוירים-ספעציאליסטען און צאהן-ערצטליכער פאבינעט

17 זגערזשעער 7, טעל. 16-93.

ד"ר ראפאווסקי	נאז-, האלז, אויערן-קר.	1-10 פון 3—2 7—9
ד"ר יומטמאן	נערוועז-קראנקהייטען	2—12 פון א חוץ ווגם א
ד"ר רוזשאנער	הויט און גע־שלעכט-קר.	11—10 און 2-1.מ
ד"ר ראזענצווייג	קינדער-קראנקהייטען	12—10 5—4
ד"ר פאפיערני	פרויען- און געבורטס-הילף	1—12½ 6—5
ד"ר גאלדשטיין-פאלאק	אויגען-קראנקהייטען	2—1 8—7
ד"ר מאנטאר	כירורגישע קראנקהייטען	ת. 2—1 5—4
ד"ר ווינבערג	אינערע, מאגען, הערץ, לונגען	1—11 7—8
ד"ר סטופעל	רענטגען	10—12 4—6
צאהן-ארצט א. גראזענסטשי צאהן-ארצט נ. ראזעם	צאהן- און מויל-קראנק.	9—3 9—3

פינסטליכע בעהאנדלונג-בעשטראהלונג. מאסען-שטעלונג

בא דער לעטשניצע אין געקאנט גערעכען

א רענטגען-אינסטיטוט

קוואלץ - לאמפ, דיאטערמיע און עלעקטרו-מיישעס קאבינעט.

ווידמען אין דער שטאט. נור טאגן אויף זונטאג.

אלע ארט מעדיצינישע אנשליסען. — קורסען פאר שטאפלער.

אינפאנגען גענען שכאר־לאמינע.

אפלאיז

מיט א באדן-אבצווייגונג

(פראמאציע) 30.000 אינען, מאגאזינען סחל־חזן פערדונגען מיט אינקונפט 27.000 צו פער־קויפען פיר 3'0.000. אדרעסען:

Wichrowski, Warszawa Krochmalna 87.

Zgubione zostały

książeczka Kasy Chorych m. Łodzi i Dowód Osobisty, leg. rewer nu imię Eugeniusz Kłos. Zwrócić za wynagrodzeniem do Adm. „Lodzer Tageblat" przy ul. Pietrk. 16. 1344

וואַרנונג!

כ'וואַרן די ב' קליענטיעלע נישט צו נעמען קיין דעקינג דעם ה' י. מ. ליפינסקי, פיעטריקאווער 52, פאר פאפיר און עקסטר, חאט זיינען אינגעקויפט געווערען און הורט־לאגער, צו וועלכען כ'בין א שותף, ביז אונזער סכסוך וועט ענטשיידען ווערען דורך א פוחרים־גריכט.

הערמאן קליין,
№ 131 פיעטריקאווער

לעטשניצע

פון דאמטוירים - ספעציאליסטען און דענטיסטישער סאבינעט

אויף גייערס מארק

פיעטריקאווער 294 טעל. 22-89.

(בי דער סטאנציע פון פאביאניצער טרעמבאי)

נעמט אן קראנקע אויף קראנקהייטען פון אלע ספעציאליסטען פון 10 פריה ביז 6 נאכט. פאקזו-אינזונגען. אנאליזען, [פון: אירין, מסנשען-מבאל (צואה), שיינקן, א.ו.ו.] אפטראצעס אפ'ערזורעס

אן'עצה 3 זל.

ווידמען אין דער שמאס

די המל-מאסען און פאראציעס לויט אנ־מאך. ליכט-בעדער. דורכלויכטונג מיט קוואר־לאמפ, רענטגען. עלעקטריזאציע, קינסטליכע צעהן, גאלדענע און פלאטין-קראנען און מאסען.

יעדען זונטאג און חגאות ביז 2 א זייגער נח.

פאר 3 זל.

עלעקטרישע • ליכט אין שטוב

קען יעדער בעקומען אויסצוגאמ־לען חצקנעליך פאר יעדען פ.

פ. לעוויז,

קאנסטאנטיגער 58,

פראנט-נעוועלב.

בעט.: עלעקטרישע לאמפען און גאז-שאטעס מיט 25% בילינער פון ציינניק.

קאנצעסירט דורך דער לאדזער עלעקטרעטניע

א פאראדע 3 זל. — א פאראדע 3 זל

והיה כי ישאלך בנך מחר לאמר מה זאת ???

פארוואס לויפט יעדער איינציגער אין ביזרא

17 פיעטריקאווער 17

דורכגאנג זאכאדניע 52.

ואמרת אלין זאלסט דו איהם זאגען, אז נור אין די אויבענדערמאנטע ביזרא ווערט געשר־אנען לויט'ן אינהאלט אלערליי ביעצס, קלאזולעס, זאבזוסיקטעניעס אויף אלע שטאף אין פוילען, אפעלאציעס, נאמאציעס, קארנע און ציווילנע רעזערסען, אדוואלאניעס, ביעצס אין אלע פא־ליצייען-בעצירקען, קאמיסאריאט-זשאנדו, אקטען אינאנאציעס, ספעציאליטעט פון שותפות-אקטען מיט צכוגע.

י. מאנעלא רעכט-קאנסולענט.

יעבל | רויט גרשט קיי | מעבעל

מעבעל

זעטאר איתר איפערצטנג אויך נישט אין סם

מעבעל - גרשעל

44 גראנסקא (דלוגא) 44

מעלעפאן 62-50

Ch. ŁAZNIK

אר בי מיר קיגם איתר זעקופען פ־רשידענע **מעבעל** שערען נוט און ביליג

בשמערקונג: אויך קויף איך פערשידענע מעבעל ריזאנעס. פילצען, אנצינער. נימאשיג ן סא־פאתארען א. א. ח. איך צאהל די העכסטע פרייזען. קומט און איבערצייגט אזך.

מאדערט איבערל — נור די פע־ענטירטע

פעלד-בעטצע

פערזוכען מיט דער פאבריקס-מארקע

Palma-Patent

פאר הערלע מיר גא אנטיריען אויף ב יאהר שעטסט אויף לאנגער איז ב ירוסען אויסזאהרן!

נימעל-בעטען, ניקעל - מינדער - בעטען מיש-בעטען, אמעריקאנקעס, קינדער־הענגלער, קינדער-בענגעלער אויף רעד

דער מיז אויך סעצער סעט.

מאטראצען

געצעטע, שטאפאטע און נאנ־יסקע־קאזטמעס און פאפטשאנעס

ב ע מ: בעטער מיט הענגלער העט פרער ברוי 17 זל., פאלאות בעסלער 14 זל.

רעזולטע בעהאנדלונג פאבריקס-פרייז

הורט. זע פלעגט רעפערענצען. דעמעל.

לאדז, פולאצנא 24, טעל. 31-85

פליתים-אמריק

אויסערבייטונג פון וואלענע, האלב-וואלענע זומרע־נע פליתים כאז טערקישע, יאראלאמער און קא־לאפציער, מיט אויך פליתים-קסנים הורט אין דע־מיל, מיט אויספערטיגונג, אויך גארטלען, שפאניעס און ציצית צו בעקומען ביליגער מיט איצראל בי

א. ה. ציטרינאווסקי

קאמיננא 1, אין 2. טויער, פארער.

בעט.: מ הערן אויך אנגענומען אלע פליתים צו הארן.

ווילנער ספרים-סלאד | פערמרעטונג פון קאלאמייער טלתים

25 פראצ. ביליגער!!

בי א. מ. גרובשטיין מסכדגיא 54 פר. 1. שט. איז צובעקומען ש"ס, מורים, רמ"ס, מדרשים, פסוקים, משניות, עין-יעקב, מחזורים, סידורים, אויך די בעתגוסעע קלאלאציער פלתים מיינע און סערקיש ווערענע, ווי אויך פלתים-קעגים, א ספעצ עלער אויסואהל פון כלת-סידורים פראכט-לעדער-בינדונג, אויך קראקאווער זומרענע גארטלען, קאפלען, ציצית מזוזות א.ו.ו. אלעס מיט 25% בילינער, גערענטס בי מ. א. ט. גרובשטיין וו סכאדניא 54 ווראנס 1. שט. ק שטענדיג אנען ביז 11 אהענד.

וויכטיג פאר דאמען!

מאכט איך די פעשענסטע דאמען-הייטע נור דאר

50 זל.

אין חויף, ב-סען אטנאנג, ליינקס פארטער.

6 מאגאזין

מאכט איך שיפאו-זועלר- מאנ־מעט- און פיליץ-הייטע אין אלע סערטען און סטרען איבער גערעס אויסטהונג. דער פרייז אין מעגס אויף 8 קוראנט אנט.

„TOBA"

אדרעסירט אלע אנזאגען-פריען: טיקען 5 זלאטער ה מוש אין., בין סרטנקרען אויף בעל. אנזאגען-פריז: פאר 1 מיל. אקסטר-סורת פאר'ן סטעקסט 16 גר., פרעסטע 24 גר., אין אקסט 40 גר., פרעסטע 60 גר., נאכן מעקסט 12 גר. פרעסטע, 18, ניקן—20 פרעסטע אלע גר. — קיין אינזאגען פון ווערטקייט ז. ר

פאר אויסלענדישע אנזאגען 100% שטערער. אויסער דער סטעק—מיט 50% שטערער. מען זי אלזו נעמען גיט פרעמדגעלד קיין רעגיסטרירונג.

Redaktor wydawca H. Hamburski

Tłoczarnia: R. i M. Hamburski w m. Łodzi. Piotrkowska 19

צאהן-ארצט

Z. BIELAKOWSKA

פון וואַרשא — נעמט אן

מילינסקי 113 (נאווראָט 41) טעל. 48-27

פון 10—1½ פארם. אין פון 4—7 אויענד

רעפעראַציעס, פלאמבאַציעס, המלונג פון דזשאנסלעס, צייטן, א. אז. ו. — די ווינדא אין טעטיג.

Dr. Z. Rakowski

ספעציאליסט פאר אויערען, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייטן.

קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 27-81.

שפרעכשטונדען 12—2 און פון 5—7.

נעמט אויך אן אין לעסטעניאַ זאגרזשסקי 17 פון 10 ביז 12 און פון 2 ביז 3 נאכמ. 8816

Dr. Różaner

ספעציאליסט פאר הויט-, וענעריש אקרנקהייטען און מענער-שוועכע.

הייליגע מיט קוואַרץ-שטראהלען און דיעטעראַפיע

Dzielna 9 (Narutowicza) טעל. 28-98

פון 8—10, 5—8, פרויען 3—4.

אן'עקסטרא וואַרשאַ-זאל פאר פרויען.

Dr P. Klinger

ספעצ.-ארצט פאר הויט-, האר- און געשלעכטס-קראנקהייטען

האט זיך איבערגעגעבן אויף

אנדזשעיא 2, טעל. 32-28.

נעמט אן טעגליך פון 1,30 ביז 2,30 פאר דאמען. און פון 6—8 אוה. פאר מענער. זונטאג פון 10—12 פארם.

Dr. med. M. Heller

ספעציאליסט פאר הויט- און ווענערישע עראנס און מענער-שוועכע

נאווראט 2

נעמט אן ביז 10 פריה, פון 1—2 און פון 4—8 אויענד.

פאר פרויען פון 4—5 נאכמ.

פאר אונגעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען.

פלעגט די פיס

PEDICURE

S. Łódzki

Trauguta 5 (Krótka), m. 10

טעל. 70-37. נעמט אן פון 11—2 און 4—7 אוה

געזעזענער אסיסטענט בי מיסטער עלימאן

(הייגער-אויגען-אנשטאלט אין לענדען).

ספעציאליסט צו בעזייטיגען הייגער-אויגען און הערנהויט

הי ארטגעהאקטע נאגעל אחנע שטערצען

מאסאזשירט די פיס.

Dr. Niewiażski

SIENKIEWICZA 34, tel 59-40

ספעציאל-ארצט פאר סיפיליס, פריסער און מענער-שוועכע

בעהאנדלונג מיט קוואַרץ-שטראהלען.

נעמט אן פון 5—9 אויענד. 603

יעדער איינציגער האט זיך איבערצייגט, אז פאר

מעבעל

יוגענט, פעלצען, גי-מישיגען, גערדרעגען א.ו.ו.

צאהלט די העכסטע פרייזען

א. ווייצמאן נאר־מאזיטש 19 (רזיעלנא)

אין מעבעל-געהעלט (פריה. חאוינ.) שענקהייטש 29

בי מיר איז שטענדיג פרעש. גענוגטע מעבעל

אין גוטען צושטאנד צו פארקויפען.